

Structuurvisie Ameland

november 2011





inbo

Deze structuurvisie is opgesteld door Inbo
in opdracht van de gemeente Ameland

Weesperstraat 3
Postbus 967
1000 AZ Amsterdam

T 020 421 24 22
E amsterdam@inbo.com
I www.inbo.com
contactpersoon: Job van Schuppen

voorontwerp: mei 2010
vastgesteld: 28 november 2011
referentie: "structuurvisie_Ameland_nov2011.indd"



Inhoud

1	Inleiding	5	3	Opgave	44
	1.1 Integraal kader voor de toekomst	5		3.1 Ruimtelijke agenda	44
	1.2 Status van de structuurvisie	7		3.2 Kiezen voor...	45
	1.3 Aanpak	7			
	1.4 Proces	9	4	Visie	47
	1.5 Leeswijzer	9		4.1 Landschap	47
2	Bestaande situatie en beleid	11		4.2 Wonen	53
	2.1 Rijks- en provinciaal beleid	11		4.3 Economie	57
	2.2 Landschap	19		4.4 Infrastructuur	61
	2.2.1 Structuur en gebruik	19		4.5 Duurzaamheid	63
	2.2.2 Natuur	23	5	Uitvoering	65
	2.2.3 Cultuurhistorie	25		5.1 Toepassing	65
	2.3 Wonen	29		5.2 Regie op basis van de structuurvisie	65
	2.4 Economie	31		5.3 Prioritering van projecten	66
	2.4.1 Toerisme en recreatie	31		5.4 Kostenvragers versus kostendragers	67
	2.4.2 Landbouw	35		5.5 Financiële bijdragen aan ontwikkelingen	67
	2.4.3 Detailhandel	36		5.6 Projectenagenda	69
	2.5 Infrastructuur	39			
	2.5.1 Verkeersinfrastructuur	39		Bijlagen	70
	2.5.2 Duin- en zeewaterkering	40		Bronnen	75
	2.5.3 Technische infrastructuur	42		Colofon	76
	2.6 Duurzaamheid	43			



1. Inleiding

De gemeente Ameland heeft gekozen voor een nieuwe structuurvisie. Een structuurvisie met de primaire opgave het huidige gemeentelijk beleid integraal te vertalen.

De wens voor een structuurvisie hangt direct samen met de actualisering van een groot aantal bestemmingsplannen. Hierin worden toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen juridisch vastgelegd. De gemeente loopt hierbij echter tegen het probleem aan dat een overkoepelende visie op de ontwikkeling van Ameland ontbreekt. Er is geen integraal ruimtelijk kader. Hierdoor kan er binnen de bestemmingsplannen onvoldoende sturing worden gegeven aan de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen op het eiland.

1.1 Integraal kader voor de toekomst

De nieuwe structuurvisie biedt deze kaders. De structuurvisie beschrijft de integrale visie voor de ontwikkeling van Ameland in de komende 10 jaar. Waar gaan we naar toe met het eiland als het gaat om functies als wonen, werken, recreatie, toerisme, natuur, landschap en ruimtelijke kwaliteit. De structuurvisie vormt daarmee een belangrijk kaderstellend document voor de gemeentelijke organisatie ('sturend van binnen') én andere partijen die actief zijn op het eiland zoals bewoners, ondernemers en vertegenwoordigende organisaties ('wervend naar buiten').

Naast kaders voor de toekomstige ontwikkeling geeft de structuurvisie ook aan, op welke wijze de gemeente haar ambities wil realiseren. De gemeente Ameland speelt hiermee in op de





kansen die de nieuwe Wro biedt aan gemeentelijke overheden. Door het formuleren van een heldere, concrete realisatiestrategie is het onder andere mogelijk om opbrengsten en kosten tussen projecten te verevenen, ook wanneer het investeringen van derden betreft. Met de nieuwe Wro en de structuurvisie heeft de gemeente dan ook een belangrijk instrument in handen om haar ambities daadwerkelijk te realiseren.

1.2 Status van de structuurvisie

Met de inwerkingtreding van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (juli 2008) is het voor elk overheidsniveau verplicht structuurvisies op te stellen. In een structuurvisie worden afwegingen gemaakt voor het toekomstig ruimtelijk beleid en worden keuzes gemaakt over de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van het betreffende gebied. Deze gewenste ontwikkeling is richtinggevend voor de inzet van bestuurlijke, financiële en juridische instrumenten, waaronder het bestemmingsplan. De structuurvisie is hiermee het richtinggevende document waarin voor overheden, maatschappelijke organisaties, private partijen en burgers duidelijk wordt welk ruimtelijk beleid een gemeente, provincie of het rijk nastreeft. De structuurvisie is geen vrijblijvend visiedocument. Zij heeft een zelfbindende werking voor het bestuursorgaan dat de structuurvisie vaststelt. Dit betekent dat de gemeenteraad zich bij vaststelling van een bestemmingsplan of projectbesluit gehouden acht aan wat in de structuurvisie is opgenomen. Burgers en andere overheden zijn niet aan de visie gebonden. Zij mogen plannen indienen die afwijken van de structuurvisie. Wanneer een plan wordt ingediend dat afwijkt van de gewenste ruimtelijke ontwikkeling zoals vastgelegd in de structuurvisie dan leidt dit in beginsel tot bijstelling van het ingediende plan.

Als een bepaalde ontwikkeling niet is voorzien in de visie en niet strijdig is met de doelstellingen die de gemeente nastreeft (respectievelijk beschreven in hoofdstuk 4 en hoofdstuk 3) kan worden volstaan met een motivering waarom de ontwikkeling wenselijk wordt geacht.

De structuurvisie zelf bevat geen juridisch bindende normen. Het bestemmingsplan is het centrale document dat het grondgebruik regelt, dat bindend is voor zowel overheid als burger en waarin de gemeente Ameland (onderdelen van) de structuurvisie juridisch verankert.

1.3 Aanpak

Centraal in de aanpak van de structuurvisie staat het inventariseren en vervolgens afwegen van verschillende uitgangspunten en kwaliteiten die de gemeente Ameland heeft vastgelegd in beleidsnota's. Deze bevatten sectorale ambities waarin binnen het proces van de structuurvisie keuzes gemaakt zijn. De gemeente wenst immers de bestaande (ruimtelijke) kwaliteiten te handhaven, maar wil ook dat Ameland een aantrekkelijke en duurzame gemeente blijft om te wonen, werken en te bezoeken. Nieuwe ontwikkelingen en initiatieven moeten dus ook mogelijk worden gemaakt. Bijvoorbeeld om het huidig toeristisch product te verbeteren en bezoekers ook buiten de traditionele zomermaanden aan het eiland te binden. Maar hoe verhoudt deze wens zich tot het landschap en de aanwezige natuurwaarden op het eiland? In hoeverre bepalen deze waarden de ontwikkelingsruimte van de verschillende functies? En maken deze daardoor groei onmogelijk of zijn deze kwaliteiten juist een onmisbaar onderdeel van de ontwikkeling en daarmee toekomst van Ameland? Op deze en andere vragen geeft de structuurvisie antwoord.



1.4 Proces

Belangrijk onderdeel bij de totstandkoming van de structuurvisie Ameland is de betrokkenheid en inbreng van verschillende vertegenwoordigende partijen geweest. De keuzes in de structuurvisie heeft de gemeente immers niet alleen gemaakt. Ondanks dat de vertaling van bestaand beleid centraal staat en bekend is bij bewoners en andere partijen hecht de gemeente groot belang aan hun inbreng. In het proces van de structuurvisie hebben de onderstaande partijen geparticipeerd in verschillende brainstormsessies en bijeenkomsten. De verslaglegging daarvan is opgenomen in de bijlage.

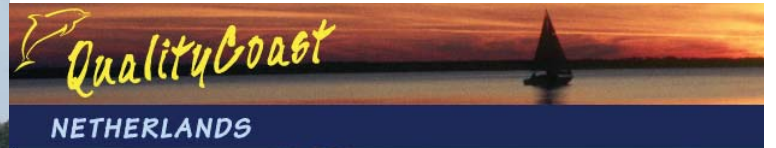
- Staatsbosbeheer Ameland
- Wetterskip Fryslân
- Wetterskip Fryslân, afdeling Ameland
- Dorpsbelang Buren
- Dorpsbelang Hollum
- Dorpsbelang Ballum
- Dorpsbelang Nes
- Rijkswaterstaat
- 't Fryske Gea
- Adviescommissie beschermde dorpsgezichten Ameland

1.5 Leeswijzer

De structuurvisie Ameland is opgebouwd uit vijf hoofdstukken. Hiermee is gekozen voor een heldere opbouw waarin de volgende stappen gezet worden:

1. Inleiding
2. Bestaande situatie en beleid
3. Opgave
4. Visie
5. Uitvoering

Hoofdstuk 2 omvat een beschrijving van de bestaande situatie op Ameland. Aan bod komen de huidige ruimtelijk-functionele kenmerken en de ambities die de gemeente heeft op basis van vastgesteld gemeentelijk beleid. Door de bestaande situatie en het beleid als uitgangspunt te nemen is het mogelijk de speelruimte te bepalen voor de toekomstige ontwikkeling van Ameland. Van hieruit is in hoofdstuk 3 de integrale opgave gedefinieerd. Dit hoofdstuk maakt concreet welke kwaliteiten om behoud vragen en op welke wijze verschillende andere functies daarbinnen worden afgewogen en een plek krijgen. De vertaling van de opgave gebeurt in hoofdstuk 4. Hier zijn de structuurvisiekaarten voor Ameland opgenomen. Het gaat om een kaart met de uitgangssituatie en een kaart met een aantal concrete projecten. Deze projecten vormen het ontwikkelingsprogramma voor de periode tot aan 2020. Hoofdstuk 5 richt zich tot slot op de uitvoering en haalbaarheid van de structuurvisie. Dit betekent dat er een uitvoeringsprogramma is opgesteld op basis van tijd, financiële middelen en de inzet van partijen.



2. Bestaande situatie en beleid

Ameland is een veelzijdige gemeente waar een aantal unieke waarden aanwezig is. Natuurwaarden, cultuurhistorie en de kust is waar bewoners trots op zijn en waar toeristen voor naar het eiland reizen. Samen met het weidse, gevarieerde landschap en de vier historische dorpskernen vormt dit het kapitaal van de gemeente.

De 3.460 inwoners¹ wonen hoofdzakelijk in de vier dorpen Hol-lum, Ballum, Nes of Buren. De polders ten zuiden daarvan zijn bestemd voor de landbouw terwijl recreatieterreinen aan de noordzijde van het eiland overnachtingsmogelijkheden bieden aan het grote aantal toeristen.

Daarnaast is en wil Ameland een duurzame gemeente zijn met als doel een zelfvoorzienend eiland op het gebied van energie en water. Door deze ambitie wordt, liefst op een innovatieve wijze, gewerkt aan energiebesparing, duurzame energieopwekking, de relatie tussen economie en natuur en een gezond werk,- woon- en recreatieklimaat op het eiland.

Deze korte karakterschets van het huidige Ameland vormt het vertrekpunt voor de structuurvisie. Op basis hiervan en een inventarisatie van bestaand beleid en ambities wordt het toekomstig ruimtegebruik van verschillende functies bepaald. Hiermee schetst dit hoofdstuk de huidige en toekomstige speelruimte op het eiland met betrekking tot: landschap, wonen, economie, infrastructuur en duurzaamheid. Deze speelruimte bepaalt uiteindelijk de opgave en keuzes in hoofdstuk 3.

¹ Aantal inwoners per 1 januari 2009

2.1 Rijks- en provinciaal beleid

Gemeentelijke beleidskeuzen en ambities staan in nauw verband met het beleid op hoger schaalniveau. Twee nota's zijn daarin van belang. Deze bepalen in belangrijke mate de integrale afweging van functies en daarmee het totaalbeeld en karakter van het eiland. Het gaat om de Derde nota Waddenzee van het ministerie van VROM² (inclusief de uitwerkingen daarvan in de convenanten Vaarrecreatie³ en Beheer en Ontwikkeling⁴) en het provinciaal streekplan Friesland⁵. Beide nota's leggen kaders vast voor behoud en ontwikkeling van Ameland op het gebied van landschap en de ruimtelijk-functionele inrichting.

Derde nota Waddenzee

De derde nota Waddenzee bevat de hoofdlijnen van het rijksbeleid voor de Waddenzee. Deze planologische kernbeslissing (pkb) is gebiedsgericht van karakter en integreert het ruimtelijk beleid voor de Waddenzee. De pkb is richtinggevend voor het ruimtelijk beleid van provincies en gemeenten.

De hoofddoelstelling voor de Waddenzee is de duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en het behoud van het unieke open landschap. Om dit te bereiken is het beleid gericht op de duurzame bescherming en/of een zo natuurlijk mogelijke ontwikkeling van:

² Ministerie van VROM, Deel 4 van de planologische kernbeslissing Derde Nota Waddenzee, tekst na parlementaire instemming, januari 2007

³ Convenant Vaarrecreatie Waddenzee, december 2007

⁴ Convenant Uitvoering van het Beheer en ontwikkelingsplan Waddengebied, mei 2009

⁵ Provincie Friesland, Om de kwaliteit fan de romte, Streekplan Fryslân 2007



- De waterbewegingen en de hiermee gepaard gaande geomorfologische en bodemkundige processen.
- De kwaliteit van water, bodem en lucht.
- De flora en de fauna.

Daarnaast streeft men naar behoud van:

- De landschappelijke kwaliteiten: rust, weidsheid, open horizon en natuurlijkheid inclusief duisternis. Tevens worden de in de bodem aanwezige archeologische waarden en in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden beschermd.
- De veiligheid van de bewoners van het waddengebied wordt gewaarborgd door een goede verdediging tegen de zee.
- De bereikbaarheid van de havens en de eilanden wordt gewaarborgd.
- De aanwezige kernkwaliteiten van de Waddenzee (natuurlijke rijkdommen, horizon en samenhang) bieden kansen voor economische ontwikkeling.
- Ook de beleving van de natuurlijke en landschappelijke kwaliteiten van de Waddenzee door bewoner en bezoeker van het waddengebied wordt als uitgangspunt genomen bij verdere beleidsuitwerking.

Ontwikkelingsperspectief voor de Waddenzee

Het kabinet streeft naar een offensieve en ontwikkelingsgerichte benadering van de Waddenzee tot 2030. Het geeft uitdrukking aan het streven naar duurzame ontwikkeling van het gebied, zowel op ecologisch als op sociaal-economisch en toeristisch-recreatief terrein. Concreet voor de gemeente Ameland biedt de Derde nota Waddenzee het volgende perspectief⁶:

- De Waddenzee is primair een natuurgebied en een uniek open landschap. De natuurlijke dynamiek van de fysische processen in de Waddenzee, op de waddeneilanden en in de Noordzeekustzone wordt zo min mogelijk beperkt, zodat zich nieuwe platen, geulen en jonge duin- en kustgebieden kunnen ontwikkelen. De rust, weidsheid, open horizon en natuurlijkheid inclusief duisternis, zijn gewaarborgd en worden hoog gewaardeerd.
- In de meest extensief gebruikte delen van de Waddenzee, met name de oostelijke Waddenzee, is de rust blijvend gewaarborgd.
- De Waddenzee blijft zo veel als mogelijk gevrijwaard van bedreigingen. De gevolgen van (mogelijke) bedreigingen voor de natuurwaarden in de Waddenzee worden geminimaliseerd.
- De cultuurhistorische waarden, ofwel de in de (zee)bodem aanwezige archeologische waarden en de voor het waddengebied karakteristieke cultuurhistorische elementen en structuren, zijn goed bewaard gebleven.
- De veiligheid tegen overstroming is duurzaam gehandhaafd. De primaire waterkering blijft voldoen aan de eisen van de nieuwe Waterwet.
- De luchtverbinding tussen eilanden en vasteland ten behoeve van de veiligheid en gezondheid van de inwoners van de Waddeneilanden is gegarandeerd. De stilte en rust boven de Waddenzee worden gegarandeerd doordat alleen boven een bepaalde hoogte gevlogen mag worden.
- De bereikbaarheid van de havens in en grenzend aan de Waddenzee is gewaarborgd.
- De economische bedrijvigheid in en rond de Waddenzee biedt de bevolking werk en inkomen en heeft een duurzaam karakter.
- Er is een situatie bereikt van duurzaam toerisme die ecologisch houdbaar, economisch levensvatbaar en sociaal acceptabel is. In het waddengebied is een optimale natuur en landschapsbeleving mogelijk.

⁶ Het ontwikkelingsperspectief voor de totale Waddenzee is opgenomen in bijlage 1



- De Waddenzeehavens hebben zich duurzaam ontwikkeld op een wijze die recht doet aan hun specifieke ligging en mogelijkheden. Hierbij hebben de havens zich op een afgestemde manier gedifferentieerd en gespecialiseerd. Het Convenant Vaarrecreatie Waddenzee vormt hier een uitwerking van⁷.
- De traditionele belangen van de lokale bevolking in het waddengebied in de vorm van diverse vormen van duurzaam kleinschalig historisch medegebruik van natuurlijke hulpbronnen zijn gewaarborgd.

Convenant uitvoering van het beheer- en ontwikkelingsplan Waddengebied

Het beheer- en ontwikkelingsplan Waddengebied (B&O plan) is een gezamenlijk plan voor het Waddengebied van rijk, provincies, gemeenten en waterschappen. Leidend voor het plan is de Derde nota Waddenzee. Het B&O plan combineert dit rijksbeleid met het beleid en de wensen van de regio en omvat actuele thema's die spelen in het Waddengebied. Afgesproken is dat:

- De bereikbaarheid en veiligheid van havens en eilanden wordt gewaarborgd.
- Onderzoek wordt verricht naar nieuwe methoden van kustverdediging.
- Maritiem-archeologisch en cultuurhistorisch erfgoed beheerd en behouden wordt en wordt gebruikt voor recreatie en educatie.
- Er nieuwe impulsen komen voor de macro-economie in de vier grote havens.

⁷ Convenant Vaarrecreatie Waddenzee: op initiatief van de drie waddenprovincies Noord-Holland, Friesland en Groningen is een convenant opgesteld tussen rijk, de waddenprovincies, de waddegemeenten en diverse belangenorganisaties. Doel van het convenant is het beheersbaar maken en houden van de vaarrecreatie op de Waddenzee. In het convenant worden de voornemens en doelen uit de Derde Nota Waddenzee verder geconcretiseerd en afgestemd op het overige beleid. Het convenant is op 3 december 2007 in Den Helder ondertekend. Dit betekent dat een uitwerkingsplan voor 1 januari 2010 afgerond is.

Streekplan Friesland

Het Streekplan Fryslân 2007 geeft het ruimtelijk ontwikkelingsperspectief van de provincie Friesland weer. Ruimtelijke kwaliteit is daarin de leidraad. De provincie wil ontwikkelingsmogelijkheden bieden voor wonen en werken, natuur, recreatie en toerisme en de landbouw. Ontwikkelingen die tegelijkertijd bijdragen aan de kwaliteit van de Friese ruimte. Het Friese landschap is uniek in Nederland en wordt hoog gewaardeerd. Het werken aan een economisch sterk en tegelijkertijd mooi Friesland is dan ook de opgave.

De natuur en het landschap van de Waddeneilanden hebben een zeer hoge kwaliteit. De weidsheid en vergezichten van de Waddenzee, de nadrukkelijke stilte, de 's nachts aanwezige duisternis gecombineerd met de eigen landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke waarden van de eilanden, zijn van een unieke schoonheid. Al deze bijzondere waarden maken de Waddeneilanden (inter)nationaal bekend, maar het streekplan constateert ook enkele aandachtspunten:

- De recreatieve sector zorgt voor de meeste werkgelegenheid en inkomsten op de eilanden, maar concurrentie van alternatieve bestemmingen in binnen- en buitenland is voelbaar.
- De belangstelling voor wonen op de Waddeneilanden zorgt ervoor dat mensen die sociaal-economisch aan de eilanden gebonden zijn -vooral starters en minder draagkrachtigen- met moeite aan een geschikte en betaalbare woning kunnen komen.
- De landbouw op onder meer Ameland is nog steeds een belangrijke economische en landschappelijke drager. De productiestructuur is echter eenzijdig (vrijwel uitsluitend melkveehouderijen) en staat onder druk doordat de mogelijkheden voor verdere schaalvergroting beperkt zijn. De



eilander situatie biedt echter ook mogelijkheden voor verdere verbreding (agrarisch natuurbeheer, recreatie) en verdieping (streekproducten) van de agrarische bedrijfsvoering.

- Kenmerkend voor alle gebruiksvormen op de eilanden is de druk op de schaarse ruimte. Bij nieuwe functies en bij uitbreiding van bestaande functies moet voortdurend een afweging plaatsvinden ten opzichte van natuurlijke en landschappelijke waarden.

Visie

Aansluitend op het rijksbeleid (waaronder de pkb Derde nota Waddenzee) stelt de provincie de bijzondere waarden van de Waddeneilanden voorop. Geconcentreerd in de dorpen is ruimte voor wonen en werken, afgestemd op de eilander situatie. De woningbouw wordt zo gericht mogelijk ingezet voor bewoners die sociaaleconomisch aan de eilanden gebonden zijn.

De sociaal-economische omstandigheden op de eilanden -specifiek recreatie en toerisme- zijn direct afhankelijk van de eerder genoemde bijzondere waarden. Kwaliteitsverbetering van de recreatie is nodig om concurrerend te kunnen blijven ten opzichte van alternatieve bestemmingen. Het streekplan biedt ruimte voor:

- (logistieke) Verbeteringen bij en rond de veerplaatsen. Kwaliteitsverbetering van de entree van het eiland verhoogt de toeristische attractiviteit en de landschappelijke kwaliteit van het eiland.
- Er kan worden ingespeeld op de groeiende belangstelling voor natuurbeleving- en educatie, cultuurtoerisme en actieve (korte) vakanties. Nieuwe grootschalige verblijfsvoorzieningen zijn daarbij minder in beeld. Gericht inspelen op de hogere kwaliteitseisen van de recreant met bijbehorende voorzieningen genieten de voorkeur.
- (Her)ontwikkeling van de recreatiesector kan binnen de

landschappelijke en natuurlijke kernkwaliteiten worden ingepast. Van belang hierbinnen is de recreatieve draagkracht van natuurgebieden. Dit betekent dat recreatieve ontwikkelingsmogelijkheden rekening houden met de opgave tot behoud en bescherming van kwetsbare natuurwaarden.

- Op Ameland zijn vier permanente standpaviljoens toegestaan: Oranjeweg Hollum, Strandweg Ballum, Strandweg Nes en Strandweg Buren.

Het is van belang dat de agrarische functie in de polders gehandhaafd blijft. Zowel voor de sector zelf als voor natuur (weidevogels en ganzen), landschap en recreatie, is een duurzaam landbouwperspectief van belang. Voor de landbouw op de eilanden is het perspectief -naast adequate schaalvergroting- vooral gericht op verdere verbreding en verdieping. Nieuwe vormen van gemengd bedrijf met onder meer recreatie, natuureducatie, verwerking van eigen producten, en verduurzaming van de landbouw in combinatie met natuur- en landschapsbeheer, passen binnen dit perspectief. De natuurlijke en landschappelijke waarden bepalen in belangrijke mate de ontwikkelingsruimte voor andere functies op de eilanden. De provincie is tegen nieuwe opsporing en nieuwe winning van gas op de Waddeneilanden, al geven verleende concessies het recht deze in productie te nemen. Behoud van de huidige landschappen is van belang voor gevarieerde natuurwaarden. De natuurgebieden op en aansluitend aan de eilanden zijn vrijwel geheel aangewezen als Vogel- en Habitatrichtlijngebieden samenvallend onder Natura 2000 of onderdeel van de ecologische hoofdstructuur (zie paragraaf 2.2.2). Tot slot wordt afronding van de ruilverkavelingsprojecten nagestreefd waarbij naast verbetering van de verkaveling en recreatieve voorzieningen, ook natuurontwikkeling plaatsvindt zoals het herstel van de Amelanderslenk bij Nes en natuurontwikkeling in de binnenduinstrandzone.



landschapsstructuur & gebruik

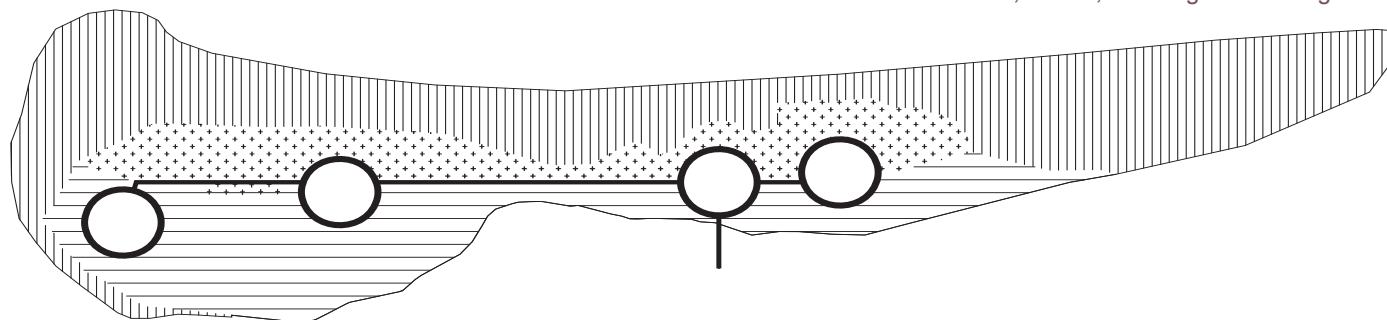
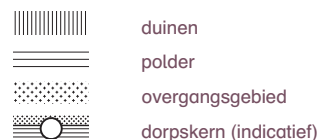
0 500 1000 2000 m n
| | | | |

duinen
polder
overgangsgebied

bos
recreatieterreinen
(indicatief)

bebouwing (indicatief)
kwelder

schematische weergave van de ruimtelijk-functionele structuur van Ameland



2.2 Landschap

De analyse van het landschap beschrijft de structuur en het gebruik van het landschap en de natuur en cultuurhistorie op Ameland.

2.2.1 Structuur en gebruik

Ameland kent een grote en sterke variëteit aan landschapstypologieën. Duinen, kwelders, bos, polders en een overgangsgebied bepalen het landschappelijk beeld van het eiland. Toerisme en recreatie, landbouw, eilandergebruiken en unieke natuurwaarden zijn de belangrijkste (gebruiks)functies in deze gebieden. De combinatie van landschapstype met bijbehorend gebruik bepaalt daarmee niet alleen het landschappelijk beeld, maar ook de ruimtelijk-functionele structuur van Ameland. Binnen deze structuur liggen tevens de vier historische dorpskernen; Ballum, Hollum, Nes en Buren. Deze vertegenwoordigen een belangrijke cultuurhistorische waarde en worden met elkaar verbonden door de Verbindingsweg. Deze weg vormt de grens tussen het zuiden en noorden van Ameland met respectievelijk landbouw en toerisme/recreatie als hoofdgebruik. Naast dit hoofdgebruik kenmerkt medegebruik het overgangsgebied ten noorden en deels ten zuiden van de Verbindingsweg (tussen Hollum en Ballum). Dit is een mix aan functies waaronder landbouw, natuur, het vliegveld en de golfbaan.

Landschapstypologieën

Duinen

De noordzijde van het eiland bestaat uit strand en duinen. Het strand maakt deel uit van een dynamisch geheel tussen de zee en de duinen. Door natuurlijke sedimentatie wordt zomers het strand opgehoogd waarna in het najaar en de winter er weer erosie plaatsvindt door hoge(re) waterstanden. Doordat dit proces parallel aan de Noordzeekust plaats vindt groeit de oostpunt van Ameland gestaag aan.

Ameland bestaat uit verschillende duincomplexen:

- De Hollumerduinen en Lange Duinen ten noorden van Hol-lum
- De Ballumerduinen ten noorden van Ballum
- De Zwanewaterduinen gelegen tussen Ballum en Nes
- De Buurderduinen ten noorden van Buren
- De Kooiduinen nabij Kooiplaats
- De Oerderduinen bij het Oerd op het oostelijk deel van Ame-land.

Alle duincomplexen vormen een aaneengesloten geheel en herbergen unieke en omvangrijke beschermde natuurwaarden. Daarnaast worden met name de noordwestelijke kust en duinen intensief gebruikt voor recreatie en toerisme.

Kwelders

Ameland heeft drie kwelders: de Hon, Nieuwlandsreid en de kwelder bij de Vogelpolle. De Hon ligt op het uiterste oostpunt van het eiland en is ontstaan door de aangroei van duinen in dat gebied. De Vogelpolle ligt op de zuidwestzijde van het ei-land. Het Nieuwlandsreid is de belangrijkste kwelder. Dit is een uniek gebied van circa 400 hectare gelegen tussen de Oerder-duinen en Kooiduinen.

Tegen het eind van de 19e eeuw was het Nieuwlandsreid een stuivende zandvlakte waarop duinvorming plaats vond. Het ge-bied stond toen nog onder invloed van zowel de Noordzee als de Waddenzee. In 1893 werd de Kooi-oerdstuifdijk aangelegd die de Kooiduinen ten westen van het gebied, en de Oerderdui-nen aan de oostkant, met elkaar verbond. De opening van de Noordzee was nu afgesloten. Het hele gebied kwam nu onder invloed van de Waddenzee te liggen.

Afgezien van lage duinkopjes is het Nieuwlandsreid nu één groene vlakte, begroeid met kweldergras en andere kwelder-planten. 's Zomers wordt het intensief begraasd door schapen en jongvee en in de winter door smienten en ganzen. Door het Nieuwlandsreid stromen een paar slenken die uitmonden in de Waddenzee. De belangrijkste zijn de Zinkesloot en de Oerd-sloot. Een groot deel van de kwelder watert af via deze slenken.

Onderstaand kaartfragment toont de kadastrale minuutkaart 1832 geprojecteerd over de topografische kaart. Het fragment toont een extreem fijnmazige eigendomsstructuur, die tijdens de ruilverkaveling grotendeels verdwenen is.



Bos

Op Ameland liggen zes bossen die in verschillende perioden zijn aangelegd: het Hollumberbos, Nesserbos en Kwekerijbos zijn aan het eind van de 19e eeuw aangeplant. Ook het Oostbos is in deze periode aangeplant en in de jaren 60 bijgeplant. Roosduinen dateert uit de jaren 60 en 70 en de Vleijen is in de jaren 80 en 90 aangelegd. Het totale bosoppervlak bedraagt circa 250 hectare.

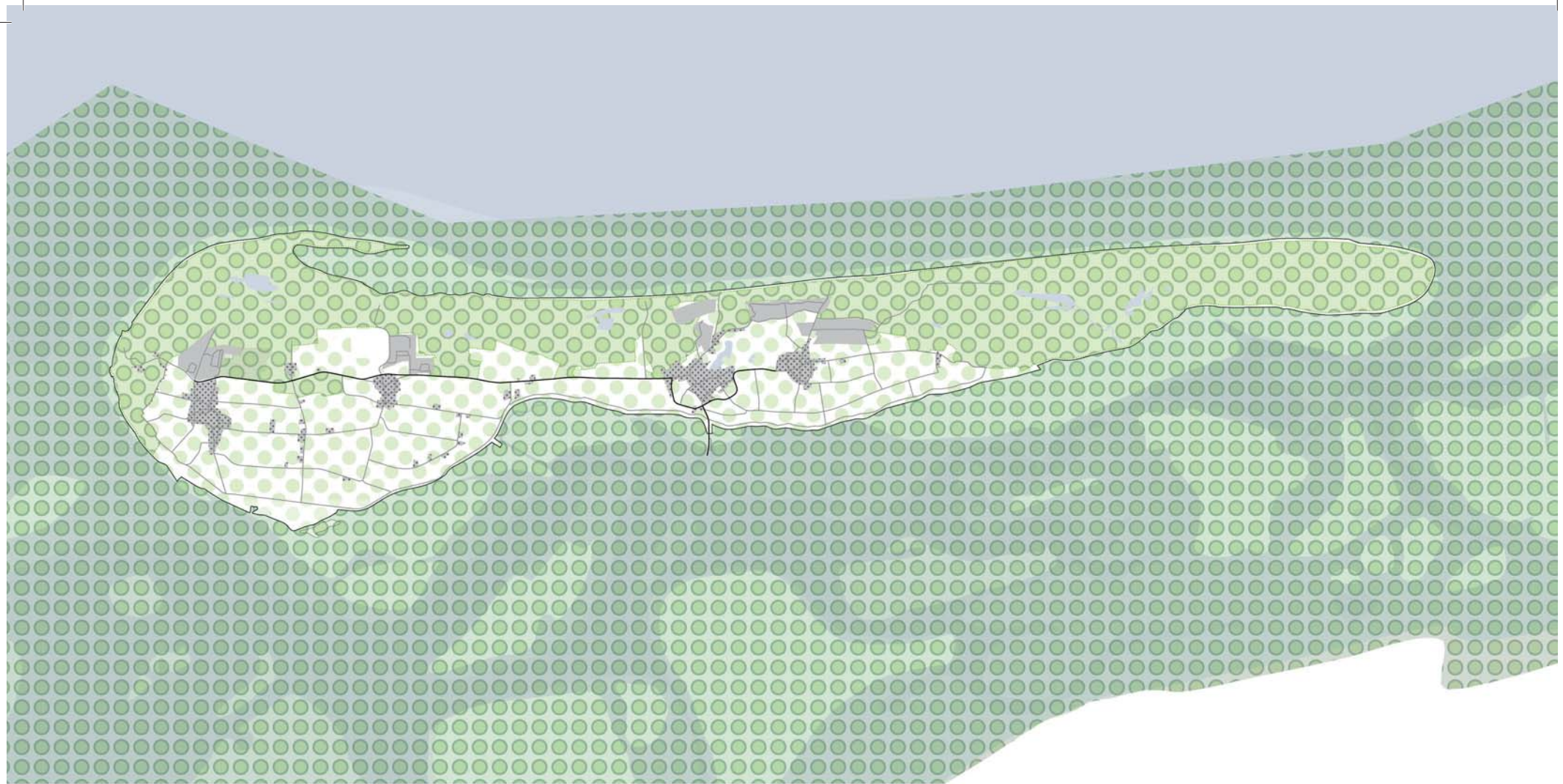
Polder

Het zuidelijk deel van het eiland bestaat uit polders en weidegebieden. Er zijn in totaal vijf polders; polder Nes, Buurdergrie, Ballumermieden, Hollumermieden en Grootslegt. Met uitzondering van Grootslegt, waar het vliegveld ligt, bepaalt landbouw in deze gebieden het grondgebruik. Daarnaast zijn de polders en weidegebieden van internationale betekenis als broedgebied voor weidevogels.

Ameland heeft ongeveer 2000 hectare aan grasland. De graslanden zijn voornamelijk ontstaan door het aanleggen van de Waddendijk aan het begin van de 20e eeuw. In de binnenduinrand zijn graslanden ontstaan door afgravingen.

Ruilverkaveling

De eerste ruilverkaveling in Nederland vond plaats op Ameland tussen 1913 en 1916. De zeer versnipperde en smalle kavels werden flink vergroot en geëgaliseerd. De voormalige akkers werden omgezet in weiland, het waterpeil in de polder werd drastisch verlaagd en de afwatering verbeterde door de aanleg van afwateringskanalen. In 1953 werden nieuwe wegen aangelegd en oude dijken afgegraven. In het kader van de ruilverkaveling zijn op Ameland in de polders van Hollum en Ballum karakteristieke boerderijen gebouwd. Voor de verkavelingen hadden de boeren hun bedrijven nog in de dorpen.



natura 2000 & ecologische hoofdstructuur

0 500 1000 2000 m



 natura 2000

 ecologische hoofdstructuur

2.2.2 Natuur

De aanwezige natuur vormt een belangrijke kernwaarde en basisqualiteit van Ameland. Het eiland kent een grote en unieke soortenrijkdom aan (beschermde) flora, fauna en bijbehorende leefgebieden die voorkomen in de duin-, polder-, en kweldergebieden.

Natura 2000

Beheer, bescherming, ontwikkeling en medegebruik van deze natuurwaarden is vastgelegd met de aanwijzing van de Amelandse duinen⁸ en Waddenzee⁹ als Natura 2000-gebied. Natura 2000 is een initiatief van de Europese Unie en bestaan uit (reeds) beschermde natuurgebieden voortkomend uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. Natura 2000-gebieden zijn van grote biologische, esthetische en economische waarde. Behoud en herstel van de biodiversiteit in Europa staat centraal in Natura 2000-gebieden. De Europese Unie wil, door middel van de Natura 2000-gebieden, bedreigde en waardevolle habitattypen en soorten in stand houden en zo nodig herstellen. Om dat te bereiken moeten voor alle Natura 2000 gebieden beheerplannen worden opgesteld. Beheerplannen worden opgesteld in overleg met eigenaren, gebruikers en andere betrokken overheden, met name gemeenten, waterschappen en provincies. In een beheerplan wordt vastgelegd hoe en wanneer de doelen voor een gebied gehaald worden en worden relaties bepaald tussen de instandhoudingsdoelen van de relevante soorten en habitats en de vormen van gebruik van deze natuurgebieden. De beheerplannen zijn daarmee medebepalend voor het ruimtegebruik op Ameland. Activiteiten in en rondom Natura

2000-gebieden (landbouw, recreatie, waterbeheer) die mogelijk negatieve effecten op de natuur(doelen) hebben, kunnen ook in het beheerplan geregeld worden. Daarnaast moeten alle Natura 2000-gebieden in principe in 2015 voldoen aan de doelen van de Kaderrichtlijn Water¹⁰.

Het beheerplan Natura 2000 voor Ameland is in het beginstadium. In het najaar van 2009 is gewerkt aan de ecologische uitwerking. Eind 2011 tot medio 2012 moet er meer duidelijkheid zijn over de concept uitwerking en zullen de mogelijke afwegingen ook in beeld kunnen worden gebracht.

Ecologische Hoofdstructuur

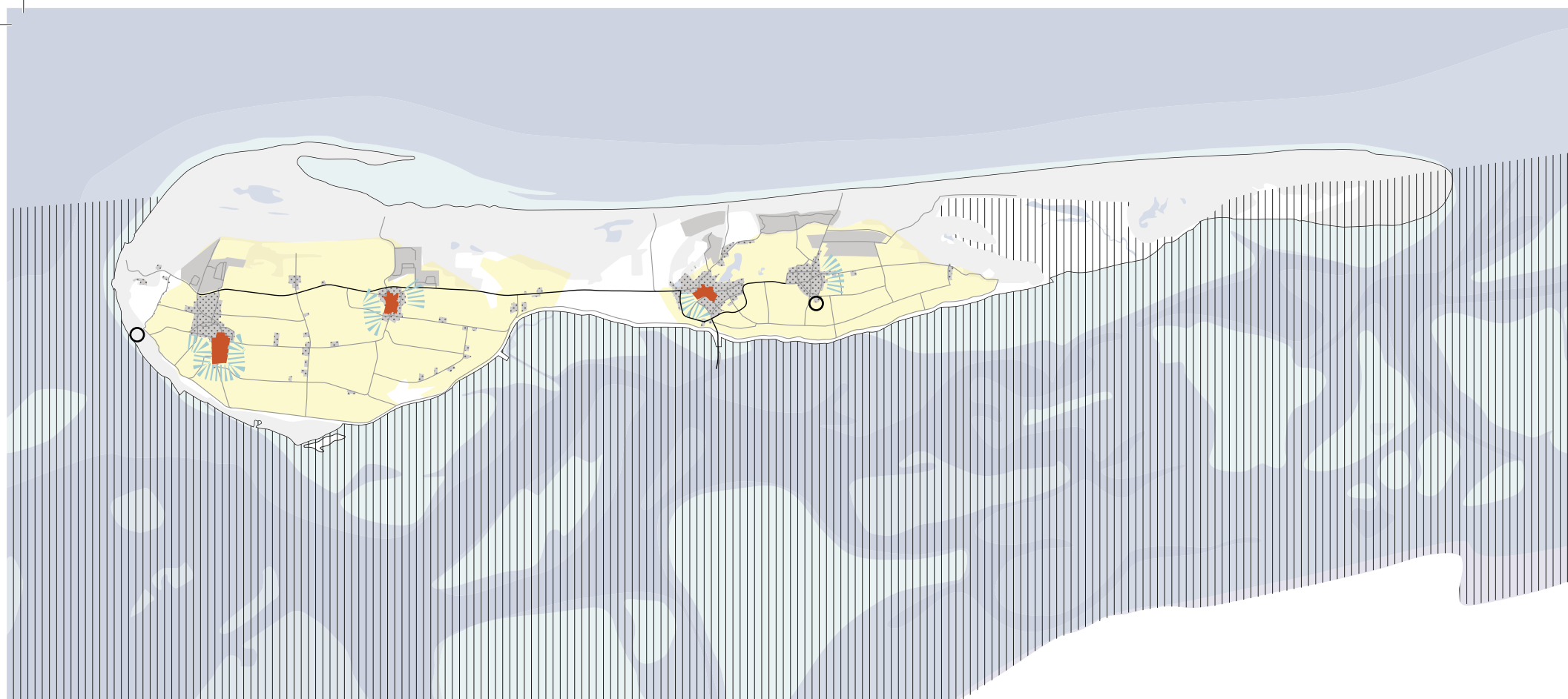
De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur (plant en dier) voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat de natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS vormt daarmee de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

Het EHS-beleid en Natura 2000-beleid vullen elkaar aan. Het EHS-beleid is sterk gericht op het realiseren van een groen buffer (verbindend netwerk) met betere ruimtelijke- en milieuovertuigingen voor de natuur. Met Natura 2000-gebieden heeft Nederland internationale verantwoordelijkheid voor natuurgebieden dat sterk gericht is op bescherming van flora, fauna en landschapstypen.

⁸ Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Natura 2000-gebied Duinen Ameland, DRZO/2008-005

⁹ Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Natura 2000-gebied Waddenzee, DRZO/2008-001

¹⁰ Natura 2000 en de Kaderrichtlijn Water (KRW) zijn nauw met elkaar verbonden. Alle Natura 2000-gebieden liggen in een stroomgebied van de Kaderrichtlijn Water en veel van de Natura 2000-doelen zijn afhankelijk van de watercondities in een Natura 2000-gebied. De KRW ziet erop toe dat de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater in Europa in 2015 op orde is.



cultuurhistorische waardenkaart

0 500 1000 2000 m n

 beschermde dorpsgezichten

 werelderfgoed waddenzee (UNESCO)

 aanwezigheid archeologische resten

 waardevol zicht op dorp

 archeologisch waardevol gebied

Bescherming

Nieuwe ruimtelijke plannen in of nabij de EHS zijn op grond van (inter)-nationale regelgeving niet toegestaan als deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van 'redenen van groot openbaar belang'. Dit is het zogenaamde 'nee tenzij' principe en geldt voor vrijwel geheel Ameland. Wanneer een nieuw ruimtelijk plan op grond hiervan als onontkoombaar kan worden aangemerkt en aantoonbaar aan deze criteria voldoet, wordt schade zoveel mogelijk door mitigerende maatregelen beperkt. Resterende schade wordt gecompenseerd.

Voor de Amelandse duinen gelden aanvullende eisen. Dit is een Natura 2000 gebied. Dit betekent dat voor ruimtelijke ingrepen met kans op significante effecten op de betrokken natuurwaarden een passende beoordeling vereist is. Aantasting van deze natuurwaarden is alleen toegestaan wanneer reële alternatieven ontbreken en er sprake is van 'dwingende redenen van groot openbaar belang', waaronder redenen van sociale of economische aard. In dat geval worden alle nodige mitigerende maatregelen getroffen. Op Ameland komen echter ook prioritaire soorten en/of habitats voor. Redenen van sociale of economische aard gelden dan niet als 'dwingende redenen van groot openbaar belang'.

Uitwerking van natuurcompensatie heeft Ameland opgenomen in gemeentelijk beleid¹¹. Dit is geldig voor voor Natura 2000 gebieden en de EHS en aanvullend aan compensatieregels van de provincie en het rijk. Met een eigen compensatiebeleid streeft de gemeente Ameland naar een evenwichtige vormgeving van ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden enerzijds en behoud van natuurwaarden anderzijds.

2.2.3 Cultuurhistorie

Cultuurhistorisch- en landschappelijk waardevolle gebieden en elementen zijn in grote aantallen terug te vinden op Ameland. Het totaalbeeld aan deze kwaliteiten bepaald in hoge mate de typisch Amelanders (ruimtelijke) eigenheid dat zowel bewoners en bezoekers ervaren en waarderen.

Veel van deze gebieden vallen onder specifiek beleid dat zowel bescherming als ontwikkelingsmogelijkheden biedt. Aandacht voor deze gebieden blijft echter van groot belang. Zowel eilanders als toeristen erkennen deze waarden, maar zien tegelijkertijd ook dat deze kwaliteiten kwetsbaar zijn. Bij gebrek aan betekenis van het begrip ruimtelijke kwaliteit is de kans aanwezig dat bestaande kwaliteiten worden aangetast of verloren gaan. Dit risico is met name aan de orde bij de inpassing van nieuwe functies in de dorpsranden en het buitengebied. Een visie op de ruimtelijke kwaliteit in hoofdstuk 4 is dan ook onderdeel van de structuurvisie.

Bepalend voor de cultuurhistorie en landschappelijke waarden zijn:

- De beschermde dorpsgezichten van Hollum, Ballum en Nes en het waardevol aangezicht daarvan (silhouetten) vanuit het buitengebied.
- De Waddenzee als onderdeel van het werelderfgoed van de UNESCO.
- Gebieden waar zich archeologische resten kunnen bevinden en gebieden die archeologisch waardevol zijn.

Deze waarden zijn op de cultuurhistorische waardenkaart opgenomen.

¹¹ Arcadis, Uitwerking natuurcompensatiebeleid voor de gemeente Ameland, juni 2004

Andere belangrijke waarden die bepalend zijn voor de cultuur-historie en het cultureel erfgoed op Ameland zijn:

- De aanwezigheid van een groot aantal monumenten, beeldbepalende panden en molen De Phoenix in Nes en De Verwachting in Hollum.
- Eilander gebruiken.

Beschermde dorpsgezichten

Delen van Hollum, Ballum en Nes zijn op grond van de Monumentenwet aangewezen als beschermde dorpsgezichten. In deze gebieden gelden voor alle bouwwerken (aanvullende) regels. Zo is het onder meer verboden een bouwwerk geheel of gedeeltelijk af te breken zonder een schriftelijke vergunning van het college van B&W. Dit geldt ook voor bouwwerken die geen monument zijn. Het gaat bij beschermde dorpsgezichten namelijk niet specifiek om monumenten, maar juist om de onderlinge samenhang en ruimtelijke structuur van het geheel. Het zijn deze elementen die het historische karakter van de dorpen bepalen en die van belang zijn voor de structuurvisie.

In de structuurvisie staat behoud van deze waardevolle dorpen centraal. Uitgewerkt beleid hiervoor is vastgelegd in de gemeentelijke Welstandsnota¹² en het Beeldambitieplan¹³. Het beeldambitieplan heeft als doel om een discussie over kwaliteit op gang te brengen en om de eilandbewoners bewust te maken van de eigen ruimtelijke identiteit met bijbehorende sterke en zwakke punten, zodat:

- Aanwezige ruimtelijke kwaliteiten worden bewaard en versterkt.
- Verstoringen in de ruimtelijke kwaliteit worden veranderd dan wel teniet gedaan.
- Nieuwe ruimtelijke kwaliteiten worden toegevoegd.

Werelderfgoed Waddenzee

Juni 2009 is de Waddenzee geplaatst op de werelderfgoedlijst van de UNESCO. Een werelderfgoed is een monument, gebied of landschap met een natuurwaarde en/of cultuurhistorische waarde dat uniek is in de wereld. Volgens de definitie van de UNESCO is de Waddenzee daarmee: “een bijzondere, universele waarde; het is onvervangbaar en uniek en moet als eigendom van de hele wereld worden beschouwd”.

De Waddenzee is wereldwijd gezien het grootste natuurlijke systeem van zand- en slikplaten en laaggelegen, beschermende eilanden. UNESCO hanteert verschillende criteria om te beoordelen of een gebied of landschap in aanmerking komt voor het predicaat ‘Werelderfgoed’. De Waddenzee is op drie van deze criteria uniek in haar soort gebleken. Allereerst kent de Waddenzee veel verschillende soorten leefomgevingen. De Waddenzee huisvest ruim 10.000 soorten land- en waterdieren, van eencellige organismen tot vissen, vogels en zoogdieren. Ieder jaar maken maar liefst 10 tot 12 miljoen vogels uit alle windstreken (bijvoorbeeld Canada, Azië en Noord-Siberië) op doorreis een onmisbare tussenstop in het Waddengebied. Daarnaast laat de Waddenzee op indrukwekkende wijze zien hoe natuur, planten en dieren zich continu aanpassen aan de wisselende landschappen, in een gebied waar zoet water (van land) en zout water (van de oceaan) elkaar ontmoeten. Ten slotte is de Waddenzee van wereldbelang omdat ze veel vertelt over de geschiedenis van de aarde.

Het Werelderfgoed Waddenzee beslaat het Nederlandse en Duitse deel van de Waddenzee. Dat is een gebied van bijna 10.000 vierkante kilometer langs een kuststrook van zo’n 400 kilometer. Het gaat om de bestaande beschermde gebieden in het Duitse en het Nederlandse deel van de Waddenzee. Aan

¹² Buro Vijn B.V., Gemeente Ameland Welstandsnota, februari 2002

¹³ Buro Vijn B.V., Beeldambitieplan Ameland, juni 1999

Nederlandse zijde is dit het gebied waar de planologische kern-beslissing Derde nota Waddenzee (PKB) betrekking op heeft. De Nederlandse eilanden vallen er dus niet onder, maar wel de kwelders en platen van de Waddenzee kust van de eilanden, waaronder De Hon en het Nieuwlandsreid.

Archeologie

Ameland kent twee omvangrijke gebieden waar zich archeologische resten kunnen bevinden. Op grond daarvan beveelt de provincie Friesland aan om bij ingrepen van meer dan 500 m² een karterend archeologisch onderzoek te verrichten¹⁴. Daarnaast bevinden zich bij Hollum en Buren twee archeologisch waardevolle gebieden. Van deze terreinen is bekend dat zij waardevolle archeologische resten uit de periode bronstijd en later bevatten¹⁵.

Op het strand bij Hollum gaat het om een terrein waarop de resten van het verdwenen dorp Sier zijn aangetroffen. Sier bestaat niet meer, maar was een laatmiddeleeuws, welvarend dorp dat in de 17e eeuw door overstuiving onbewoonbaar werd. Vaak komen sporen van dit dorp vrij door de erosie van de zee. Ten zuiden van Buren is in 1999 de middeleeuwse structuur aangetroffen van een rechthoekig gebouw dat deel heeft uitmaakt van het uithof van klooster Foswerd, dat in 1580 werd opgeheven.

Monumenten en beeldbepalende panden

De gemeente Ameland beschouwt monumenten als een belangrijk onderdeel van de identiteit van het eiland. Behoud voor zowel de Amelandse bevolking als toeristen heeft daarin de prioriteit. Enkele uitgangspunten die zijn vastgelegd zijn¹⁶:

- Karakteristieke Amelandse zaken dienen bewaard te blijven.
- De toeristische waarde van de bebouwing en het cultuurlandschap dient behouden te blijven.
- Het is wenselijk, maar niet noodzakelijk, om meerdere voorbeelden van een bepaalde stijl te bewaren.

Eilander gebruiken

Kenmerkend voor Ameland is een aantal traditionele gebruiken die gekoesterd worden door de Amelandse bevolking. Deze gebruiken moeten worden beschouwd als algemeen heersende gewoonte of wijze van doen. Veel van deze tradities zijn eeuwen oud en kunnen worden beschouwd als cultuurhistorisch medegebruik van (met name) het strand en de kust. Enkele daarvan zijn:

- het kruien van garnalen,
- rapen van mossels en kokkels,
- strandjutten,
- pieren steken,
- kustvissen met netten,
- jagen.

¹⁴ Bron: Cultuurhistorische kaart archeologie (FAMKE), 2004

¹⁵ Bron: Kennisinstructuur cultuurhistorie (KICH)

¹⁶ Gemeente Ameland, Beleidsnota bescherming waardevolle cultuurhistorische objecten, januari 2005



2.3 Wonen

De ruim 3.400 inwoners van Ameland wonen hoofdzakelijk in één van de vier dorpen op het eiland. Rust en ruimte zijn twee trefwoorden die van toepassing zijn voor het wonen op Ameland. De vier dorpen hebben daarbinnen ieder hun eigen karakter en geschiedenis.

Voorraad

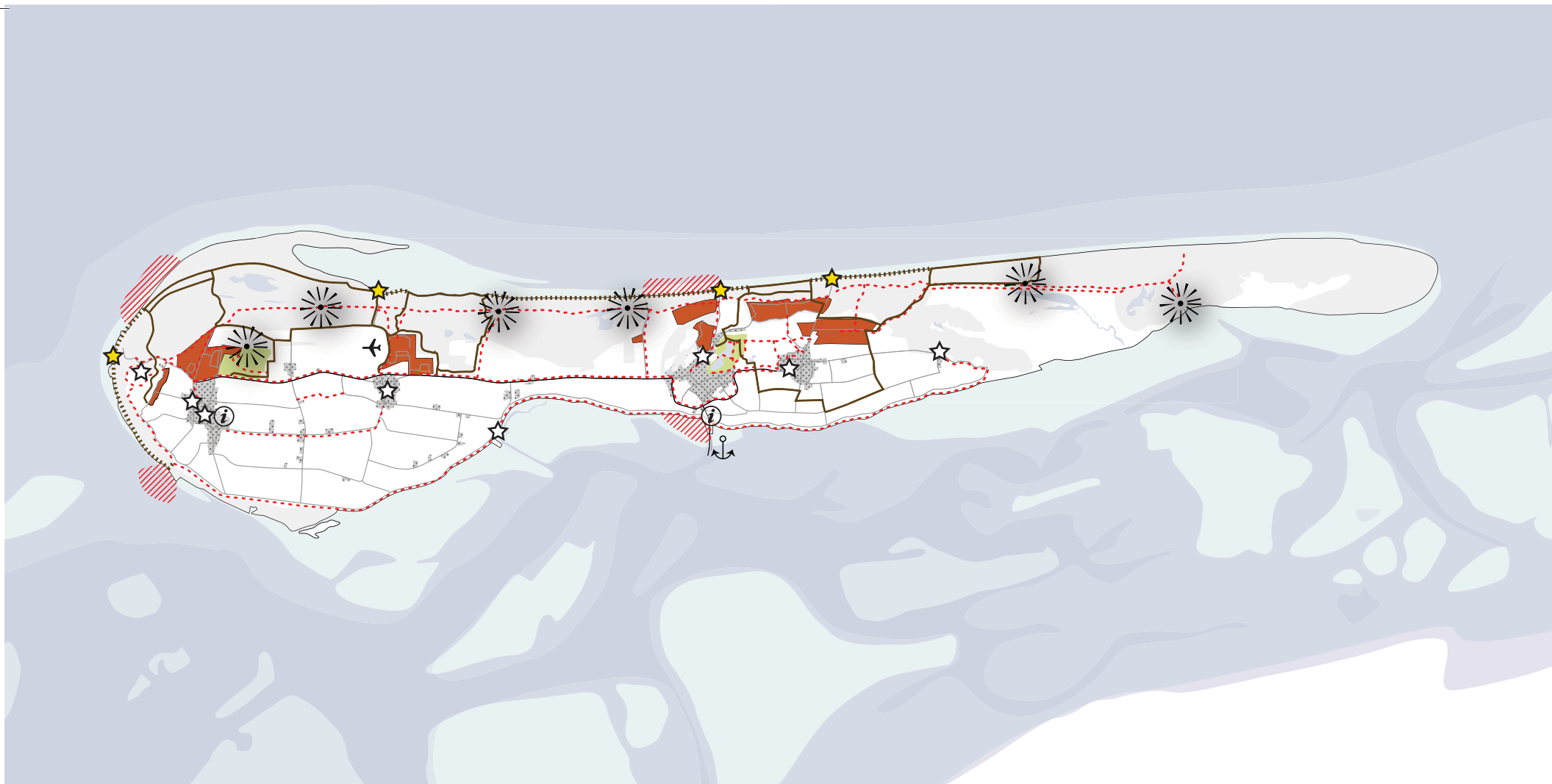
De woningvoorraad op Ameland bestaat hoofdzakelijk uit koopwoningen. Het gemeentelijk woningbedrijf heeft 273 woningen in bezit. Dit zijn huurwoningen. De belangstelling om op Ameland te wonen is groot, maar onder meer door marktontwikkelingen (prijsstijgingen) is het niet voor iedereen mogelijk om aan een betaalbare en geschikte woning te komen. Dit geldt met name voor mensen die sociaal-economisch aan Ameland gebonden zijn, starters, minder draagkrachtigen en personeel van het vaste land. Weliswaar zijn er verschillende nieuwbouwprojecten geweest de afgelopen jaren, maar dit is niet voldoende gebleken. De druk op de lokale woningmarkt blijft hoog mede door de beperkte uitbreidingsmogelijkheden.

Beleidskeuzen

Tot 2010 richt het beleid zich op uitbreiding binnen de bebouwde kommen (inbreiding en herstructurering) die afgestemd is op de eilanders die sociaaleconomisch gebonden zijn met Ameland¹. Hiervoor is per kern inzicht in de bouw mogelijkheden. Voor de periode na 2010 wordt in de structuurvisie een aantal keuzes gemaakt. Dit betreft een kwantitatieve en een kwalitatieve opgave. De kwantitatieve opgave betekent dat nog onbenutte bouw mogelijkheden uit de Structuurvisie Wonen worden opgenomen als woningbouwlocaties. Daarnaast is het eventueel mogelijk nieuwe inbreidingslocaties, uitbreidingslocaties en zoekgebieden voor woningbouw aan te wijzen. De kwalitatieve opgave betekent dat maatwerk in schaal, karakteristiek en dichtheid zoals vastgelegd in het Beeldambitieplan en Welstandsnota leidende beleidskaders zijn bij uitbreiding. Daarnaast speciale aandacht voor de overgang tussen dorpen en landschap en duurzaamheid.

¹ Buro Vijn B.V., Structuurvisie Wonen, Gemeente Ameland augustus 2002





toeristisch-recreatieve structuur

0 500 1000 2000 m n

- recreatieterreinen
- dagrecreatieve voorzieningen
- watersport- en outdooractiviteiten
- paardenroute (permanent)

- attractie/museum
- strandtoegang & paviljoens
- uitkijkpunt
- paardenroute (tijdelijk)

- vliegveld
- VVV informatie
- jachthaven
- fietspadennetwerk

2.4 Economie

De economisch structuur van Ameland wordt bepaald door toerisme, recreatie, landbouw en het voorzieningenniveau aan detailhandel en bedrijvigheid.

2.4.1 Toerisme en recreatie

Toerisme en recreatie vormen de belangrijkste bestaansbron van Ameland. Daarmee is het de grootste economische sector van de gemeente. Jaarlijks bezoeken ruim 500.000 toeristen Ameland waarvan circa 80.000 in de maanden juni, juli en augustus¹.

Toeristisch-recreatieve structuur

De toeristisch-recreatieve structuur op Ameland bestaat uit een aantal recreatieterreinen gericht op verblijf en een breed scala aan toeristische voorzieningen. De ruimtelijk relevante en meest onderscheidende daarvan zijn op de kaart weergegeven.

Recreatieterreinen

De recreatieterreinen liggen verspreid over het eiland met de grootste concentraties ten noorden van Hollum, Ballum, Nes en Buren. De terreinen bieden plaats aan campings, recreatiewoningen en appartementen. Daarnaast ligt verspreid in de kernen en in het buitengebied nog een groot aantal hotels en groepsaccommodaties.

Toeristische voorzieningen

Natuur, cultuurhistorie en de kust trekken veel toeristen en dagjesmensen. Aanvullend hierop zijn er verschillende dagrecreatieve voorzieningen op Ameland. Het gaat o.a. om de golfbaan

en recreatiegebied De Vleyen. Belangrijke attracties op het eiland zijn de vuurtoren, de eendenkooi, het Natuurcentrum in Nes en verschillende uitkijkpunten langs het fietspadennetwerk. Een andere attractie vormt het vliegveld bij Ballum. Deze biedt mogelijkheden voor rondvluchten, zweefvliegen en parachutespringen. Culturele voorzieningen zijn de musea in Hollum en Buren. In Hollum ligt cultuurhistorisch museum Sorgdrager en reddingsmuseum Abraham Fock (met museumhaven in de Ballumerbocht). In Buren ligt het landbouwjuttersmuseum Swartwoude.

De aantrekkingskracht van het strand is bijzonder groot op Ameland. Naast 'regulier' strandbezoek zijn specifieke watersporten en outdooractiviteiten mogelijk waaronder windsurfen, kitesurfen, strandzeilen en catamaranzeilen. Langs de Noordzee- en Waddenzeekust is hiervoor een aantal zones bestemd. Overige toeristische activiteiten waar Ameland voorzieningen voor biedt lopen uiteen van wadlopen tot vogelspotten, paardrijden², fietsen, strandrondritten en rondvaarten om zeehonden te bekijken. Een uitgebreid netwerk van wandelpaden biedt daarnaast uitstekende wandelmogelijkheden op Ameland.

Hoofdpijnen van beleid

Kwaliteitsverbetering en seizoensverlenging staan centraal in het toeristisch beleid. De gemeente wenst de huidige kwaliteit van het toeristisch product te borgen en te verbeteren en streeft naar behoud van diversiteit in het aanbod van vakantieverblijven. Tegelijkertijd wenst de gemeente de ruimtelijke kwaliteit van het eiland bewaren. Bij aanvragen tot veranderingen in de verblijfsrecreatie zal daarom de ruimtelijke inpasbaarheid op basis van het Beeldambitieplan en de Welstandsnota een belangrijke voorwaarde zijn. Een verdere groei in het hoogseizoen heeft niet de prioriteit. De gemeente zet in op seizoensverlenging.

¹ Gemeente Ameland, werkgelegenheidseffecten van het toerisme op Ameland, 2004

² Ten behoeve van paardrijden zijn er permanente en tijdelijke routes. De tijdelijke routes zijn eveneens permanent, maar beperkt toegankelijk in de periode 01-05 t/m 15-09; alleen van 19.00 uur tot 07.00 uur.





De nota “Ruimte voor Diversiteit” heeft hiervoor hoofdlijnen van beleid opgesteld³. Een aantal van deze hoofdlijnen zijn⁴:

- Nieuwe ontwikkelingen in de verblijfsrecreatieve sector mogen niet significant ten koste gaan van het kapitaal van Ameland: natuur, landschap en cultuurhistorie. Daar waar ze deze punten versterken moeten ze juist alle ruimte krijgen.
- Toeristische ontwikkelingen moeten een significante bijdrage leveren aan de sociaaleconomische ontwikkeling van Ameland.

Overige hoofdlijnen van beleid stellen daarnaast dat compensatie van bedden die verloren zijn gegaan door kwaliteitsverbetering mogelijk is door uitbreiding van recreatieterreinen en kampeertreinen buiten de dorpen en dat ook de agrarische sector, onder voorwaarden, meer mogelijkheden moet hebben in de verblijfsrecreatieve sector.

Innovatie

Op bovenstaande hoofdlijnen kan de gemeente afwijken voor grote en/of innovatieve projecten die invulling geven aan gemeentelijke speerpunten en initiatieven. Enkele voorbeelden hiervan zijn onder meer de ontwikkeling van de jachthaven en veerdam en de entree van Ameland. Daarnaast heeft Ameland de ambitie om de bestaande economie te verbreden. Met name binnen de toeristisch-recreatieve structuur zijn daarvoor mogelijkheden. Ameland als ‘actief’ en ‘gezond’ Waddeneiland⁵ vraagt daarin om innovatie en professionalisering van bestaande voorzieningen (o.a. sport), zodat deze nieuwe vormen van werkgelegenheid genereren.

³ Ruimte voor diversiteit, Verblijfsrecreatie op Ameland voor de periode 2009-2014

⁴ Alle hoofdlijnen van beleid zijn opgenomen in bijlage 3

⁵ NL RNT, Daar gaan we naar toe! Toerisme op Ameland, juli 2005



Doelgroepen en identiteit

Gastvrij, actief en gezond bepalen de identiteit van het eiland en sluit daarmee aan op de samenleving van Ameland en het toerisme. In de nota “Daar gaan we naar toe”⁶ wordt geconcludeerd dat de primaire doelgroepen voor het toerisme op Ameland zijn en blijven:

- Dagtoeristen (strandgangers in het bijzonder)
- Verblijfstoeristen waaronder: gezinnen met kinderen in het hoogseizoen, 55+ in het voor- en naseizoen
- Groepen (sporters, familie, scholieren)

Daarnaast vormt zich een aantal nieuwe subgroepen waarop de eerder genoemde hoofdlijnen van beleid op inzetten wat betreft aanbod. Het gaat om:

- Jonge tweeverdieners zonder kinderen;
- Duitse jeugdgroepen;
- Nichemarkten in het hogere segment;
- Watersporters;
- Echte kampeersers.

De eerder genoemde keuzes voor wat betreft vormen van accommodaties en eventuele groei daarvan sluit aan op deze huidige en nieuwe doelgroepen.

⁶ NL RNT, Daar gaan we naar toe! Toerisme op Ameland, juli 2005

2.4.2 Landbouw

Samen met de visserij en handelsvaart was landbouw ooit de belangrijkste bron van bestaan op Ameland. Inmiddels hebben toerisme en recreatie deze plek overgenomen. De landbouw heeft echter nog steeds een belangrijke rol op Ameland. Zowel economisch (met name de melkveehouderij) als landschappelijk. Het is namelijk de landbouw die voor een groot deel bepalend is voor het de rust en ruimte op het eiland.

Al enkele jaren staat de landbouw in Nederland onder druk. Ook op Ameland is dit waarneembaar en loopt het aantal melkveehouderijen sterk terug. Waren er in 1995 nog 42, in 2008 waren dit er 18⁷. Oorzaken zijn onder meer de lage melkprijzen, maar ook gebrek aan uitbreidingsmogelijkheden en strenge regelgeving.

Ook het aantal schapenhouderijen loopt terug, maar het aantal hectare akkerbouw is sterk toegenomen. In 2000 was dit nog geen 10 hectare, in 2008 bijna 70 hectare⁸. Daarnaast neemt ook het aantal paardenhouderijen toe.

Duurzaam landbouwperspectief

Doelstelling van de gemeente is te streven naar een duurzaam landbouwperspectief. Dit betekent een sociaal economisch haalbare landbouw, met een toekomstvast gebruik van het buitengebied, waarbij het landelijk karakter en de toeristische waarde van het buitengebied behouden blijven.

Om dit landbouwperspectief te ontwikkelen is een landbouwbeleidsplan vastgesteld⁹. Op basis van scenario's is daarin de keuze gemaakt om het agrarisch buitengebied van Ameland op te delen in zones. Deze gebiedsgerichte benadering sluit aan

bij de provinciale visie zoals vastgelegd in het streekplan Fryslân. Om te komen tot een duurzaam landbouwperspectief (zie ook paragraaf 2.1) ondersteunt de provincie eilandgemeenten om samen met de landbouwsector een specifiek ontwikkelingsperspectief op te stellen.

Zonering

De zones voor het agrarisch buitengebied van Ameland zijn:

- Ontwikkelingsgebieden voor professionele landbouw cq. melkveehouderij,
- Zoekgebieden voor dierhouders, hobby- en deeltijdboeren.

Bovenstaande zonering biedt mogelijkheden voor het handhaven van agrarische functies in de polders t.b.v. economische en landschappelijke pijler. Waar mogelijk kan tevens ruimte worden gegeven aan landbouw die concurrerend is op de markt (schaalvergroting).

Nevenactiviteiten, zoals kamperen bij de boer leveren een bijdrage aan de verblijfsrecreatieve sector. Onder voorwaarden start de gemeente hiervoor een proef bij in eerste instantie twee landbouwbedrijven.

Tot slot ontkomt de gemeente Ameland niet aan mogelijke functiewijzigingen. Ondanks het streven naar een duurzaam landbouwperspectief betekent dit dat ook andere ruimtewensen mogelijk zijn. Zo kan vrijkomende landbouwgrond in de toekomst worden gebruikt voor herstel van cultuurhistorische elementen, zoals het terugbrengen van dobbes of terugdraaien van de ruilverkaveling. Daarnaast is het mogelijk dat er zoekgebieden voor waterberging aangewezen worden in de polders. Ook hiermee blijft het open landschappelijk karakter gehandhaafd.

⁷ Bron: Landbouwbeleidsplan Gemeente Ameland, vastgesteld 22 februari 2010

⁸ Bron: Landbouwbeleidsplan Gemeente Ameland, vastgesteld 22 februari 2010

⁹ Marijn Oud, i.o.v. gem. Ameland, Landbouwbeleidsplan voor de gemeente Ameland, vastgesteld 22 februari 2010



2.4.3 Detailhandel

Het gemeentelijk detailhandelsbeleid is vastgelegd in de detailhandelsstructuurvisie¹⁰. Uit de structuurvisie komt naar voren dat Ameland een heldere voorzieningstructuur heeft, waarin een optimale aanbodstructuur voor het hele eiland centraal staat. Concentratie van voorzieningen en het faciliteren van een goede bereikbaarheid zijn daarin essentieel.

In de praktijk blijkt dat Ameland van de vier Friese Waddeneilanden het hoogste aanbod aan detailhandel kent, in absolute cijfers maar ook per inwoner. Ieder dorp heeft tenminste één supermarkt waardoor inwoners voor dagelijkse boodschappen het dorp niet uit hoeven.

Nes (gevolgd door Hollum) staat bovenaan qua voorzieningen-aanbod. Er is hier geen directe aanleiding voor substantiële wijziging in de detailhandelsfunctie in een van beide kernen. De voorzieningen in de kleinste kernen, Ballum en Buren, staan echter onder druk door o.m. het beperkte aantal consumenten, inwoners en toeristen.

Voor de toekomstige detailhandelsstructuur wordt uitgegaan van een aantal uitgangspunten:

- Voorop staat een optimale aanbodstructuur voor het hele eiland, waarvan het detailhandelsaanbod in de diverse dorpen een afgeleide is;
- Zoveel mogelijk concentratie van voorzieningen, zodat optimaal geprofiteerd wordt van elkaars nabijheid;
- Er wordt gestreefd naar de grenzen van wat qua aanbod mogelijk en haalbaar is, op een economisch verantwoorde wijze. Het behoud van zoveel mogelijk dagelijkse voorzieningen per dorp wordt nagestreefd;

¹⁰ Broekhuis Rijs Advisering, Detailhandelsstructuurvisie gemeente Ameland, februari 2009

- Er wordt zorg gedragen voor het goed invullen van de randvoorwaarden voor het kunnen functioneren van de detailhandelsstructuur. Hierbij gaat het onder andere om een goede bereikbaarheid en voldoende parkeerplaatsen, opdat de detailhandel zo veel mogelijk in haar functioneren wordt ondersteund.
- Een verdere uitbreiding van detailhandel op de bungalowparken en campings is niet aan te bevelen. De huidige situatie kan gehandhaafd worden, maar vergrotingen of nieuwe ontwikkelingen dienen zoveel mogelijk te worden ontmoedigd.

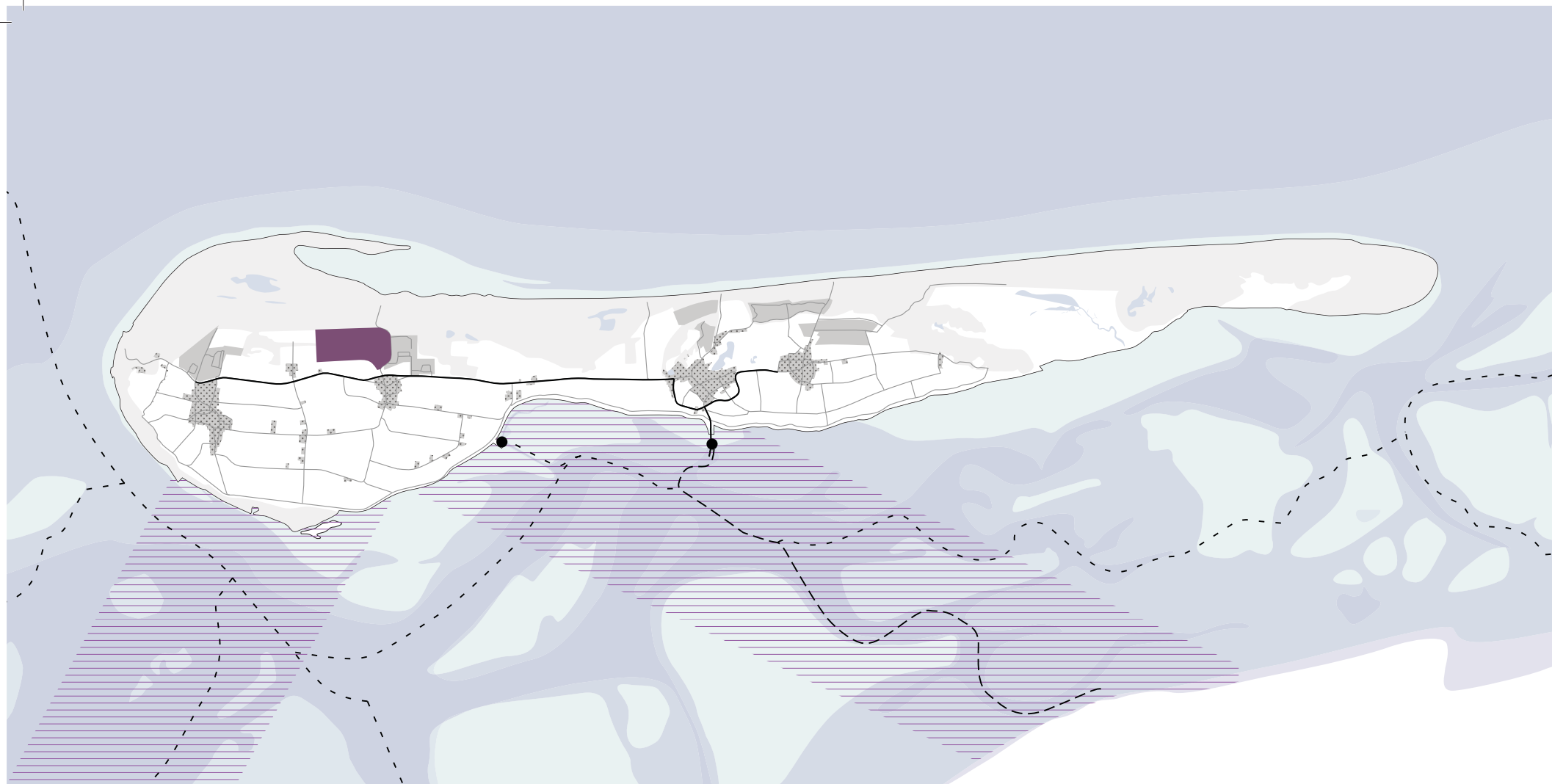
Horeca

Het horecabeleid op Ameland heeft tot doel het tot stand brengen van een evenwicht tussen kwantiteit van de horeca, de spreiding, de relatie met andere functies en de omgevingskwaliteit. Hiermee wenst de gemeente een veelzijdig en goed functionerende horeca te realiseren. De vertaling van deze doelstelling is gericht op de verschillende kernen, waarmee per kern is aangegeven welke doelgroepen de horeca moet bedienen en welke ontwikkelingen daarvoor per sector noodzakelijk zijn. Het gebiedsgericht vertalen van de horeca-doelstellingen en de ontwikkelingen per sector gebeurt aan de hand van het bestemmingsplan, terrasvergunningen en de APV. De rol van de structuurvisie voor horeca heeft, samen met de welstandsnota en het beeldambitieplan, meer een ruimtelijk perspectief en richt zich op het behouden van een aantrekkelijke omgeving waar horeca-voorzieningen zich graag vestigen (historische kernen, sfeer, ambiance, openbare ruimte).

Overige bedrijvigheid

Ameland heeft twee bedrijfsterreinen. Aan de rand van Hollum (Fabrieksweg) en Nes (Achterdijken) bevinden zich onder meer enkele garage- en installatiebedrijven en bedrijven in transport en logistiek. Aan de Reeweg in Ballum bevinden zich ook nog enkele bedrijven. Dit zijn bedrijven uit een zware milieucategorie waaronder de rioolwaterzuiveringsinstallatie.





infrastructuur

0 500 1000 2000 m



 vliegveld Ameland
 corridor vliegverkeer
 (vlieghoogte min 300 m)

- - - - - scheepvaartroutes
 ————— verbindingsweg

● haven

2.5 Infrastructuur

De infrastructuur op Ameland bestaat uit verschillende onderdelen. Naast de verkeersinfrastructuur voor auto's, langzaam-verkeer, de havens en het vliegveld behandelt deze paragraaf de zee- en duinwaterkering en de technische infrastructuur op het eiland.

2.5.1 Verkeersinfrastructuur

Het uitgangspunt voor verkeer en infrastructuur is vastgelegd in het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan 2009-2015¹. Dit uitgangspunt stelt dat automobilitéit mag, maar een bewuste keuze moet zijn. Om deze bewuste keuze mogelijk te maken is het nodig dat de weggebruikers voldoende kennis hebben over de mogelijkheden. Daarnaast is het van belang om beschikking te hebben over volwaardige alternatieven.

Mobilitéit vormt een onderdeel van Ameland als toeristisch product, waarin duurzaamheid een belangrijke plaats inneemt. Ameland is dan ook een echt fietseiland. Het recreatieve fietsverkeer is goed ontwikkeld in combinatie met uitgebreide verhuurmogelijkheden en een aantrekkelijk fietspadennetwerk. Daarnaast is er een aantal goede busverbindingen. Autoverkeer op Ameland wordt gefaciliteerd vanaf de veerboot via de Verbindingsweg richting Hollum, Ballum en Buren.

In het kader van duurzaamheid is het streven de auto een minder dominante rol te geven. Concreet betekent dit:

- Verkeersveiligheid heeft prioriteit en niet de snelle doorstroming (o.a. sanering van een aantal gevaarlijke kruisingen).
- Investeren in het fietspadennetwerk en verbeteren van het huidige OV-niveau.

¹ Gemeente Ameland, GVVP gemeente Ameland, 2008/2009

- Autoluw centrum in Nes en Hollum.
- Veilige manier van bevoorrading met weinig overlast voor gasten en bewoners.

Uitgewerkt in een pakket aan maatregelen maakt de gemeente Ameland deze doelstellingen concreet in het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan.

Havens

De havens van Ameland bestaan uit:

- De veerbootsteiger: van hieruit onderhoudt rederij Wagenborg een dagelijkse veerdienst tussen Ameland en Holwerd.
- Jachthaven het Leyegat: gelegen aan de zuidzijde van Ameland bij Nes.
- Werkhaven en museumhaven in de Ballumerbocht. Hier heeft tevens het reddingstation van de KNRM haar eigen havenfaciliteiten.

De jachthaven is geopend van 1 april tot 1 november en heeft 180 passantenplaatsen. In pieken is het aantal passanten echter hoger aangezien er ook droogvalplaatsen zijn. Het is een getijdehaven en het tijverschil bedraagt hier 2,20 m. bij doodtij tot 3,00 m. bij springtij. Tijdens laagwater (gem. 0.95-NAP) blijft in de toegangseul naar de haven 0,60 - 0,80m water staan. Bij extreem laagwater kan de toegangseul droogvallen.

Bootovernachtingen	Texel	Vlieland	Terschelling	Ameland	Schiern.
2003	20.851	24.500	30.388	4.573	4.300
2004	18.428	22.400	28.739	4.229	3.650
2005	18.648	22.550	28.244	4.019	3.936
2006	20.645	22.582	30.777	4.390	4.173

Gemeten bootovernachtingen 2003-2006 passanten op de Waddeneilanden¹

¹ Bron: Convenant Vaarrecreatie Waddenzee, december 2007

Belangrijk vraagstuk in de haven is de bereikbaarheid. Het wad en de haven slibben steeds meer dicht waardoor zowel de bereikbaarheid als de veiligheid (o.a. het uitvaren van de reddingsboot) op de langere termijn in het geding zijn. Daarnaast blijft Ameland (samen met Schiermonnikoog) opvallend achter ten opzichte van Texel, Terschelling en Vlieland voor wat betreft het aantal overnachtingen in passantenhavens.

Beleid en uitgangspunten voor de haven zijn onder meer verwoord in de Derde nota Waddenzee, het streekplan Friesland en het Convenant Vaarrecreatie Waddenzee. Uitgangspunten zijn het waarborgen van bereikbaarheid en veiligheid, (logistieke) verbetering bij en rond de veerplaatsen en jachthaven (eventueel inclusief de entree van het eiland) en uitbreiding van het aantal passantenplaatsen in de jachthaven.

Vliegveld

Ameland Airport Ballum is een klein vliegveld bij Ballum. In 1946 werd op verzoek van militaire instanties besloten tot de aanleg van een luchthaven. Het luchtverkeer kan gebruik maken van een grasbaan van 998 x 30 meter (oost-west). Tevens ligt er een tweede dwarsbaan van 632 x 25 meter (noord-zuid). Deze is nog niet in gebruik, maar is planologisch in het bestemmingsplan al mogelijk gemaakt.

Op het vliegveld wordt een aantal zakelijke en bedrijfsvluchten afgehandeld, maar er vinden voornamelijk recreatieve vluchten plaats zoals rondvluchten, zweefvluchten en parachutenvluchten. Het vliegveld is in de zomermaanden overdag geopend. Het luchtvaartterrein Ameland wordt geëxploiteerd door de gemeente Ameland. In de Derde nota Waddenzee zijn twee aanvliegcorridors aangewezen van waaruit het vliegveld in principe moet worden benaderd.

2.5.2 Duin- en zeewaterkering

Ameland wordt door duinen en de Waddendijk beschermd tegen het water van de Noordzee en Waddenzee. Het beschermde deel van Ameland wordt aangeduid als zogenaamd dijkkringgebied 2. Voor dit dijkkringgebied geldt, op basis van de Wet op de waterkering² een normfrequentie van 1/2000 per jaar. Dit is de waterstand die zich gemiddeld eens per 2000 jaar voordoet als de omstandigheden niet wijzigen. Anders gezegd is het de waterstand die met een kans van 1/2000 per jaar wordt overschreden.

De waterkering van het dijkkringgebied heeft een totale lengte van ongeveer 36,3 kilometer en bestaat uit 20 kilometer duinen aan de Noordzee en ongeveer 16,3 kilometer dijk aan de Waddenzee. Alle waterkeringen zijn primaire waterkeringen van de categorie a³.

Het waterbeheer van de polders berust evenals het beheer van de Waddenzeedijk bij het Wetterskip Fryslân. Ten aanzien van waterkeringen van categorie a wil het Wetterskip het volgende bereiken:

- De waterkering verkeert in een zodanige constructieve staat, en het beheer wordt zodanig gevoerd, dat de bescherming tegen overstromingen blijvend is gewaarborgd. Er wordt voldaan aan de vigerende veiligheidsnormering, en er is voldoende ruimte om eventueel benodigde versterkingswerken uit te voeren. Nevenfuncties zijn zodanig vormgegeven dat ze geen nadelig effect op het waterkerend vermogen van de kering hebben. Beweiding door grootvee vindt niet meer plaats⁴.

² Wet op de waterkering (Wv, 1996) regelt de verantwoordelijkheden voor de kustverdediging en normen waaraan de waterkering moet voldoen

³ Waterkeringen uit de categorie a (a-keringen) zijn dijken, duinen en kunstwerken die rechtstreeks bescherming bieden tegen de zee, grote rivieren, het IJsselmeer of het Markermeer.

⁴ Wetterskip Fryslân, Beheerplan Waterkeringen Wetterskip Fryslân, december 2003

De primaire kering van het duingebied is in beheer bij Rijkswaterstaat Noord-Nederland. Het duinbeheer wordt (grotendeels) uitgevoerd door Staatsbosbeheer.

Duinen

Ameland is een dynamisch gebied en de ontwikkeling van de kust heeft in de loop der eeuwen gevolgen gehad voor de veiligheid tegen overstromingen vanuit zee. Ook in de huidige situatie bepaalt de natuurlijke dynamiek deels de mogelijkheden en kosten voor de waterkering- en kustlijnzorg.

Op Ameland beschermt een overwegend breed duingebied de achterliggende dijkkring tegen overstromingen. De brede duingordel van Ameland is in zijn geheel 'deltaveilig'. Door de versterkingen eind jaren '80 en begin '90 is voldoende sterkte in het duinmassief en is sprake van een ononderbroken achterste duinregel⁵.

Waddenzeedijk

Wetterskip Fryslân is gestart met de voorbereidingen voor de aanpak van de Waddenzeedijk op Ameland. De verbeterwerkzaamheden zijn nodig omdat de zeedijk niet meer aan alle strenge, wettelijke eisen voldoet. De betonblokken en de grasbekleding op het buitentalud van de Amelandse dijk zijn bij een veiligheidstoetsing als onvoldoende beoordeeld. De veiligheid van de eilandbewoners is niet in het geding, maar door de stijging van de zeespiegel kan de bescherm laag van de dijk een superstorm eens in de 2000 jaar niet volgens de normen doorstaan.

⁵ Rijkswaterstaat Noord Nederland, Duinwaterkering Ameland, juli 2006

Het waterschap heeft een startnotitie opgesteld waarin wordt voorgesorteerd op de werkzaamheden en de procedures die daarbij komen kijken, zoals herziening van bestemmingsplannen en de MER-plicht van de dijkverzwaring⁶.

Het deel van de dijkkring dat verbeterd moet worden is de gehele Waddenzeedijk. Het doel van de dijkversterking is:

- Verbeteren van de veiligheid, zodat wordt voldaan aan de wettelijke veiligheidsnormen onder de nieuwe hydraulische randvoorwaarden voor een periode van 50 jaar, uitgaande van het middenscenario voor klimaatverandering volgens het rapport Waterbeheer 21e eeuw (zeespiegelstijging 60 cm/eeuw).

⁶ Witteveen en Bos, Startnotitie dijkverbetering Waddenzeedijk Ameland, december 2008



2.5.3 Technische infrastructuur

De technische infrastructuur op Ameland bestaat onder meer uit een aantal leidingen, gaswinlocaties van de NAM en waterwinlocaties.

Leidingen

De belangrijkste leidingen zijn gebundeld in een leidingenstraat die aan land komt aan de zuidoostzijde van het eiland (ten zuidoosten van Buren). Het gaat onder meer om gas-, telecom-, water-, hoogspannings- en melkleidingen.

Aan de Reeweg in Ballum bevindt zich de enige rioolwaterzuiveringsinstallatie van Ameland. Het rioolwater van vrijwel het gehele eiland wordt met behulp van 4 rioolgemalen en twee persleidingen naar de zuiveringsinstallatie gepompt.

Gaswinning

Midden jaren '80 begon de NAM met de winning van gas bij Ameland. Het gas uit het Ameland-veld wordt gewonnen op 3 locaties. Eén daarvan ligt op de oostpunt van Ameland, in het natuurgebied Het Oerd. De installaties zijn verdiept aangelegd, zodat ze alleen van dichtbij zichtbaar zijn. Behalve deze landlocatie wint de NAM het Ameland-gas ook met behulp van twee productieplatforms die in de Noordzee zijn geplaatst, drie kilometer voor de kust van Ameland. Inmiddels is uit het gasveld al zo'n 40 miljard kubieke meter gas gewonnen. Het Ameland-veld ligt voor een groot deel onder het eiland en onder de Waddenzee.

In de tweede helft van de jaren '90 heeft de NAM een aantal proefboringen uitgevoerd naar gasvelden die (deels) onder de Waddenzee liggen. Dat gebeurde vanaf een drietal locaties op het vasteland in Noord-Groningen en Noord-Friesland. De putten werden vanaf land schuin onder de Waddenzee geboord. Daarbij zijn zes gasvelden gevonden die de NAM nu in productie wil nemen waaronder ten noorden van Nes.

Waterwinning

Op twee locaties vindt waterwinning plaats op Ameland. Dit gebeurt in het duingebied bij Hollum en Buren. De waterwinning is ten behoeve van drinkwater waarin Ameland deels zelf voorziet. Een ander deel van het drinkwater wordt vanaf de wal aangeleverd.

2.6 Duurzaamheid

Ameland heeft in 2007 een fikse duurzaamheidsambitie uitgesproken en presenteert zich als proeftuin - kraamkamer - voor duurzaamheidsprojecten. Zowel in beleidsmatige zin als in de praktijk krijgt dit vorm in verschillende projecten.

Ameland zelfvoorzienend in 2020

In het Ambitiemanifest Duurzame Waddeneilanden¹ hebben de gezamenlijke waddeneilanden, Terschelling, Schiermonnikoog, Texel, Vlieland en Ameland zich uitgesproken: In 2020 zijn het duurzame en zelfvoorzienende eilanden.

In het ambitiemanifest is de visie over de toekomst van de eilanden verwoord. Doel van het manifest is om duurzame ontwikkeling op elk eiland in gang te zetten en om het eiland in 2020 zelfvoorzienend te laten zijn op het gebied van duurzame energie en watervoorziening. Om in de toekomst verzekerd te zijn van een duurzame bron van inkomsten is het nodig om op Ameland in te spelen op nieuwe ontwikkelingen, kwaliteit te leveren en onderscheidend te zijn.

Duurzaam Ameland

Om slagvaardiger te werken aan duurzame energie op Ameland, hebben verschillende organisaties de krachten gebundeld. Dit heeft geleid tot de oprichting van “Duurzaam Ameland” door Eneco, GasTerra, de Nederlandse Aardolie Maatschappij en de gemeente Ameland². Deze partijen hebben afspraken gemaakt over hoe Ameland energie kan besparen. Daarbij moet in de toekomst zo veel mogelijk energie worden gebruikt die is opgewekt door zon, wind of water. De projecten van Duurzaam Ameland zijn vaak proefprojecten die kunnen fungeren als voorbeeld voor anderen.

Duurzaamheidsprojecten

De eerste zichtbare resultaten zijn onder meer het groene licht op de pier in Nes. Groene verlichting in de lantaarnpalen leidt vogels minder af waardoor de vogeltrek niet wordt verstoord.

Bewoners van appartementencomplex “Noorderlicht” in Nes verwarmen en koken op een mengsel van aardgas en waterstof. Aan de Strandweg in Nes staat een menginstallatie waarin het aardgas en waterstof worden samengevoegd. Door waterstof toe te voegen aan aardgas wordt bespaard op het milieu en de nationale gasreserve.

De structuurvisie levert een uitdrukkelijke bijdrage aan de duurzame ambities van de gemeente Ameland.

¹ Gemeente Ameland, Ambitiemanifest Waddeneilanden de energieke toekomst, 2007

² Convenant Duurzaam Ameland, Nes-Ameland, 22 februari 2007

3. Opgave

“Ontwikkel een integrale visie op de ontwikkeling van Ameland en stel hierin het bestaande beleid centraal”. Dit is de opgave voor de structuurvisie Ameland. Een opgave die gestart is in hoofdstuk 2. Daarin zijn de bestaande situatie en het bestaande beleid van de gemeente volledig in kaart gebracht. Dit vormt de uitgangssituatie. Maar welke beleidsambities (ontwikkelingen) bepalen hierin de ruimtelijke agenda voor de komende 10 jaar? En welke bestaande functies en ruimtelijke kwaliteiten moeten als uitgangssituatie behouden blijven of worden versterkt? Hierin worden in dit hoofdstuk keuzes gemaakt. Een structuurvisie is ten slotte een document waarin het ruimtegebruik van functies integraal wordt afgewogen, maar waarin bepaalde functies nadrukkelijk(er) aanwezig zijn. Deze bepalen de ontwikkelingsruimte en daarmee de ruimtelijke agenda voor andere ruimtelijke ingrepen en wensen.



3.1 Ruimtelijke agenda

Op 27 mei 2009 ontving Ameland samen met tien andere Nederlandse en Europese kustplaatsen de Quality Coast Award¹. De internationale jury reikt dit keurmerk uit aan kustplaatsen die bijzondere inspanningen hebben geleverd op het gebied van toerisme en milieuzorg, voor het behoud van natuur en landschap en eigen identiteit en cultureel erfgoed. De thema's waar Ameland in het juryrapport hoog op scoort zijn natuurwaarden, open landschap en cultuurhistorie en erfgoed.

Juist deze thema's staan ook centraal in de structuurvisie. Gezamenlijk vormen zij letterlijk het kapitaal van de gemeente. Zij vormen het decor dat bepalend is voor het 'eilandgevoel'. Dit is de ruimtelijke eigenheid waar bewoners en ondernemers trots op zijn en toeristen en recreanten voor naar Ameland komen. Behoud en versterking van deze kwaliteiten dient dan ook niet alleen een ruimtelijk doel, maar is tevens van belang voor leefbare dorpen en een economisch en sociaal-maatschappelijk sterk Ameland.

Natuur, landschap en cultuurhistorie (incl. bijbehorende regelgeving) zijn de kwaliteiten die de ruimtelijk-functionele agenda voor de toekomst van Ameland tot aan 2020 bepalen. Zij vragen om behoud, samenhang en versterking en zijn:

- kaderstellend voor de inhoud van de structuurvisie,
- stellen randvoorwaarden,
- maar sluiten nieuwe wenselijke en noodzakelijke ontwikkelingen niet uit.

¹ Coastal & Marine Union (EUCC), Quality Coast Awards 2009-2010. Quality Coast is het eerste Europese keurmerk voor duurzame kustontwikkeling en wordt ondersteund door de Europese Commissie

3.2 Kiezen voor...

De integrale opgave voor de structuurvisie is om nieuwe ontwikkelingen mogelijk te maken passend binnen de bestaande kwaliteiten. Dit betekent kiezen voor:

- De bestaande ruimtelijk-functionele structuur als duurzame onderlegger voor de toekomst.
- Duurzaam medegebruik van EHS- en Natura 2000 gebieden in overeenstemming met het natuurbeleid, geldende uitgangspunten en in samenwerking met beheerders en eigenaren.
- Het kwalitatief (maatwerk in schaal, karakter, dichtheid) realiseren van kwantitatief voldoende woningaanbod. Met name voor hen die sociaal-economisch aan Ameland gebonden zijn.
- Het benutten van de ligging van Ameland temidden van UNESCO werelderfgoed.
- Het respecteren van eilander gebruiken.
- Het op peil en aantrekkelijk houden van Ameland als toeristische verblijfplaats (seizoensverlenging). Dit is hoofdzakelijk een kwalitatieve opgave zowel in aanbod (luxer en innovatiever) als qua ruimtelijke inpassing (maatwerk in schaal, karakter, dichtheid).
- Het faciliteren van economische verbreding.
- Zonering ten behoeve van een duurzaam landbouwperspectief.
- Het behouden van een optimale aanbodstructuur aan detailhandelsvoorzieningen.

- Het streven naar duurzame en veilige mobiliteit.
- Het waarborgen van een goede bereikbaarheid van de haven en het realiseren van een aantrekkelijke entree voor het eiland.
- Opwaardering van Ameland Airport Ballum.
- Veiligheid door een duin- en zeewaterkering die voldoet aan de wettelijke veiligheidsnormen.
- Een zelfvoorzienend Ameland op het gebied van duurzame energie en watervoorziening in 2020.

Uitwerking van de ruimtelijke agenda en bovenstaande keuzes vormt de visie in hoofdstuk 4.





4. Visie

De visie voor Ameland is het toekomstbeeld voor de gemeente tot aan 2020. Deze bestaat uit een visiekaart met de uitgangssituatie, een visiekaart met ontwikkelingen en een toelichting.

Uitgangssituatie en ontwikkeling

Natuur, landschap en cultuurhistorie bepalen de ruimtelijke kaders. Andere functies zijn hier ontegenzeggelijk onderdeel van. Dit zijn bestaande functies die de gemeente Ameland nu minimaal wil behouden en beheren. Het totaalbeeld hiervan vormt de uitgangssituatie en is weergegeven op de 'structuurvisiekaart uitgangssituatie'. Verschillende van deze functies wenst de gemeente verder te ontwikkelen, te vernieuwen of te herstructureren. Deze ambities zijn beschreven in tekst of zijn in de vorm van concrete projecten terug te vinden op de visiekaart. Zij zijn onderdeel van het ontwikkelingsprogramma voor de komende 10 jaar en weergegeven op de 'structuurvisiekaart ontwikkelingen'.

4.1 Landschap

Structuur en gebruik

De bestaande ruimtelijk-functionele structuur van Ameland dient als onderlegger voor het toekomstbeeld van de gemeente. De combinatie van landschapstype met bijbehorend gebruik bepaalt het landschappelijk beeld en tevens de ruimtelijk-functionele structuur van Ameland. Concreet betekent dit dat:

- Ontwikkelingsperspectieven voor de professionele landbouw in hoofdzaak geconcentreerd zijn en blijven aan de zuidzijde van de verbindingsweg in de polders Nes, Buurdergrie, Ballumermieden en Hollumermieden.

- Ontwikkelingsperspectieven voor toerisme en recreatie in hoofdzaak geconcentreerd zijn en blijven aan de noordzijde van de Verbindingsweg en in de kernen. Uitzondering hierop vormen kleinschalige toeristische initiatieven, zoals kamperen bij de boer. Onder strikte voorwaarden zijn deze nevenactiviteiten in de agrarische polders toegestaan.

Project: herstel Ameland Slenk

Binnen het landschap van Ameland is nog een aantal initiatieven van belang. Dit betreft het herstel en/of reconstrueren van een aantal landschappelijke en cultuurhistorisch waardevolle elementen. De realisatie van deze elementen komt voort uit:

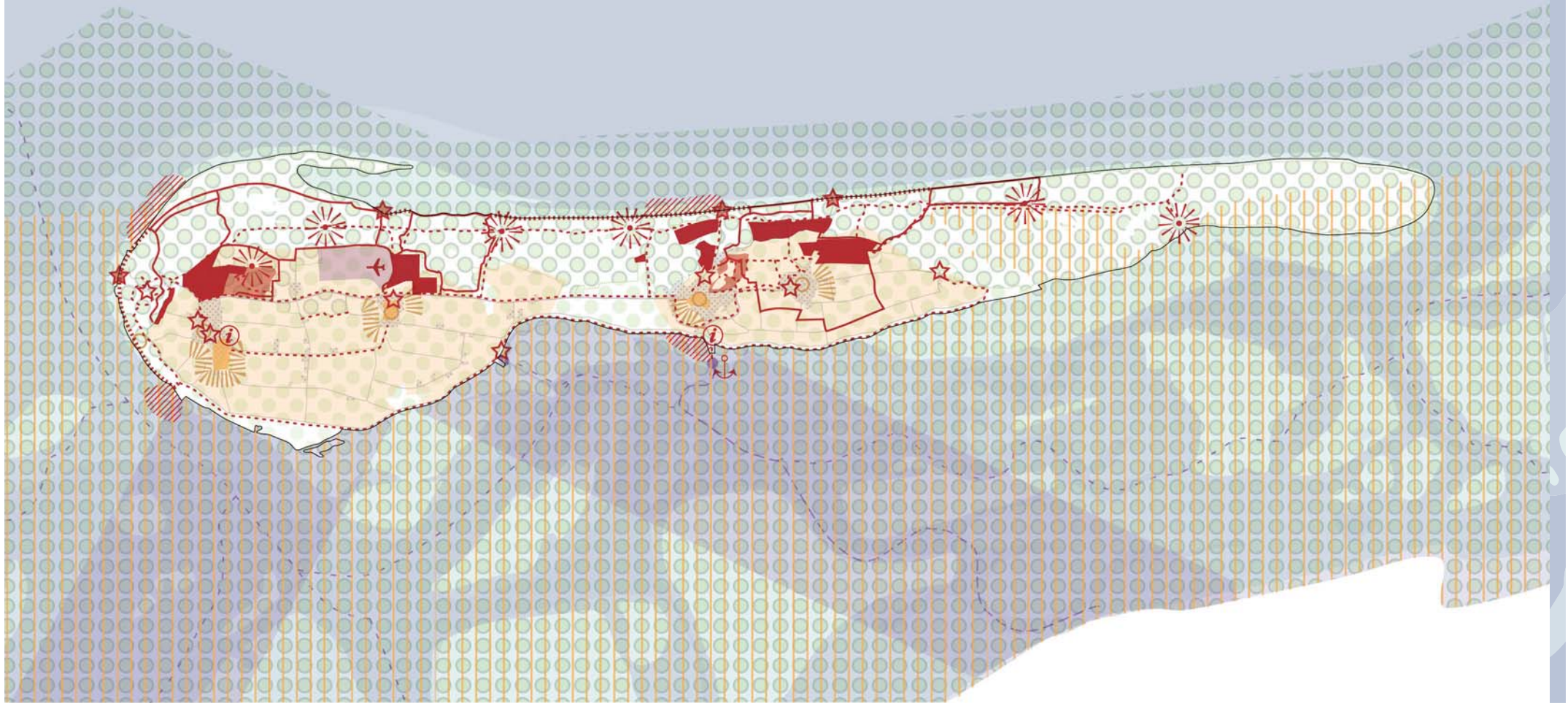
- De wens om naast behoud en versterking van natuur, cultuurhistorie en landschap ook de samenhang en daarmee het totaalbeeld van deze kwaliteiten te verbeteren;
- De groeiende belangstelling voor natuurbeleving en educatie, cultuuroerisme en actieve (korte) vakanties, waarin deze samenhang tot uitting komt;
- Mogelijke functiewijzigingen in met name de agrarische polders door beëindiging van de landbouw.

Een project is in dit kader het herstel van de Ameland Slenk. Dit betreft onder meer herstel van landschappelijke waarden, verdrogingsbestrijding en het realiseren van zout-zoetovergangen. Daarnaast is het visueel onttrekken van het bedrijventerrein aan de Achterdijken onderdeel van dit project. Hiertoe worden bomen en hagen ingeplant aan de westelijke rand van het bedrijventerrein.

Andere initiatieven

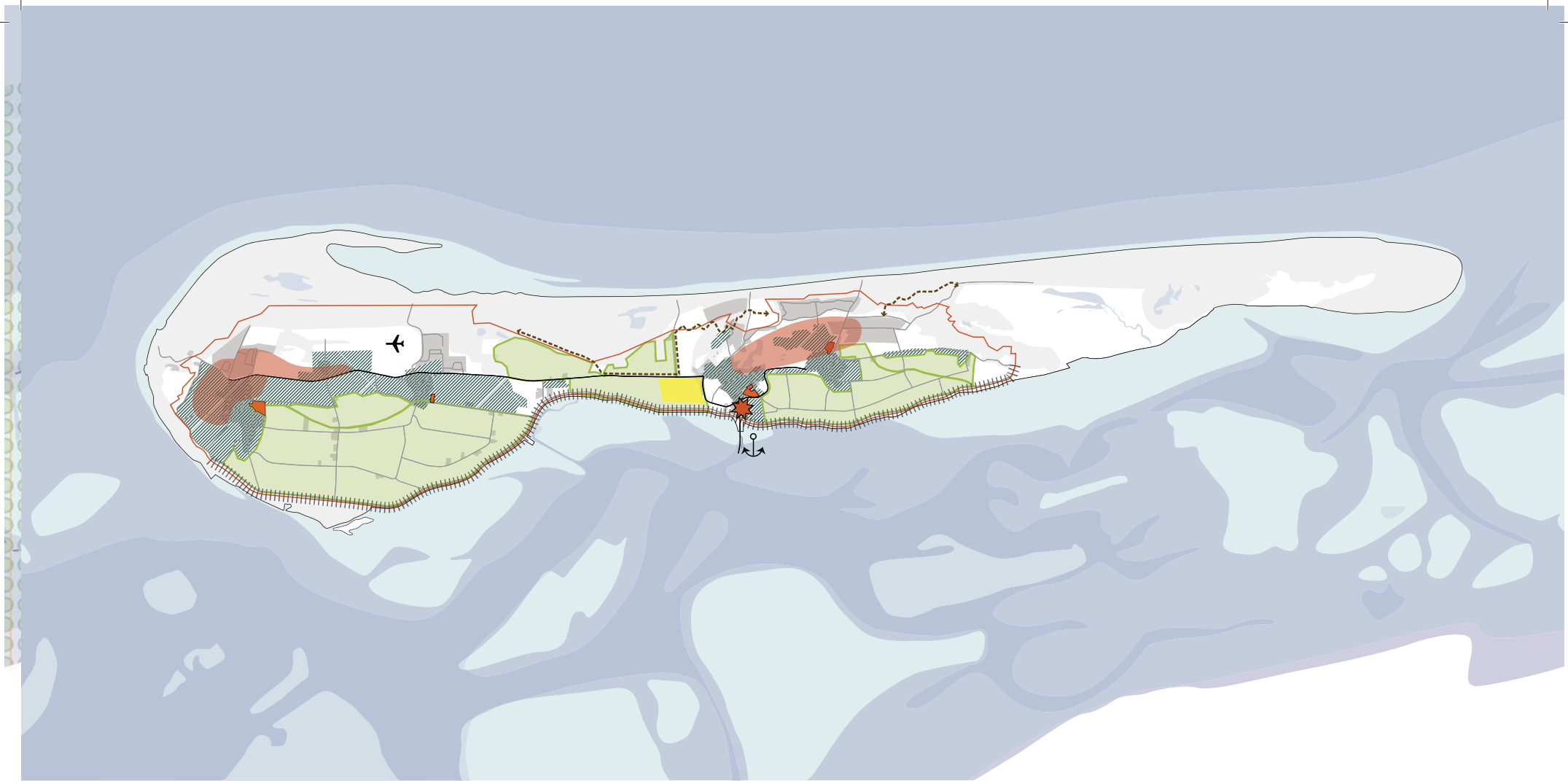
Initiatieven (op termijn) zijn daarnaast:

- Het terugbrengen en onderhouden van dōbbes
- Herstel van de Feugelpōlle



structuurvisiekaart uitgangssituatie

0 500 1000 2000 m n



structuurvisiekaart ontwikkelingen

0 500 1000 2000 m n

- herstel Ameland slenk
- dorpsuitbreiding woningbouw
- themagericht zoekgebied
- opwaarderen entree en Veerdam

- paardenroute (in onderzoek)
- primaire waterkering
- verbetering waddenzeedijk
- jachthaven
- opwaarderen vliegveld

zonering landbouw

- zoekgebied ontwikkeling
- ontwikkelingsgebied



- Herstel van oude dijkjes die ten tijde van de ruilverkaveling zijn verdwenen. Waar de veehouderij geen hinder ondervindt kunnen reconstructies worden gemaakt van deze elementen.
- Ontwikkeling van “Oude Paden Nieuwe Wegen”. In “Oude Paden Nieuwe Wegen” werken zes organisaties samen om de nog aanwezige kennis van oude (verdwenen) paden en wegen in de provincie Friesland te verzamelen (jaagpaden, handelsroutes, kerkenpaden, schoolpaden, etc.). Doel is uiteindelijk realisatie of herstel van een pad als cultuurhistorisch onderdeel van het landschap.

Het is mogelijk dat er zoekgebieden voor waterberging aangegeven worden in de polders. Dit heeft een wezenlijk functionele verandering van het landschap tot gevolg, maar handhaaft wel het open karakter. Deze grondvraag naar waterberging komt mogelijk voort uit de plannen van Wetterskip Fryslân om het gewenst peilbeheer op Ameland in kaart te brengen.

Natuur

De structuurvisie Ameland wil mogelijkheden bieden voor duurzaam medegebruik van EHS- en Natura 2000 gebieden. Voor compensatie is een aantal algemene uitgangspunten van toepassing die verband houden met de aanwijzing tot EHS- en/of Natura 2000 gebied. Daarnaast hanteert Ameland het gemeentelijk natuurcompensatiebeleid voor ingrepen of projecten¹.

De provincie Friesland heeft gebiedsgerichte uitgangspunten opgesteld met betrekking tot de Waddeneilanden². De provincie geeft daarin aan het begrip ‘(dwingende) redenen van groot openbaar belang’ een invulling die past bij de beperkte schaal van mogelijke ontwikkelingen op de eilanden. Hiermee wordt onderkend dat buiten bestaande dorpskernen en recreatieter-

¹ Arcadis, Natuurcompensatiebeleid voor de gemeente Ameland, juni 2004

² De algemene en gebiedsgerichte uitgangspunten voor compensatie zijn opgenomen in bijlage 2.

reinen nagenoeg alle gronden tot de EHS behoren, zodat in een aantal situaties reële alternatieve locaties vrijwel ontbreken. Concreet betekent dit dat optimale benutting van bestaand bebouwd gebied het uitgangspunt is, maar ontwikkeling van andere functies (met name recreatieve) mogelijk moet zijn. Dit biedt in veel gevallen ook kansen om tot een kwalitatief hoogwaardig eindresultaat te komen.

De provincie Friesland hanteert drie classificaties die mogelijkheden bieden voor recreatief medegebruik van de EHS en Natura 2000-gebieden die op Ameland voorkomen:

1. Natuurfunctie met recreatief medegebruik: het gaat hier om recreatief medegebruik met voorzieningen die in afstemming met de natuurdoelen voor het gebied verder ontwikkeld kunnen worden, zoals paden, aanleg-, opstap- en picknickplaatsen, nader te regelen via inrichtingen beheer; intensieve vormen van dag- en verblijfsrecreatie en jachthavens zijn in de EHS niet op hun plaats.
2. Natuurfunctie met extensief recreatief medegebruik: het gaat hier om vormen van natuurgericht, recreatief en educatief medegebruik met ondergeschikte voorzieningen, waarbij behoud en versterking van natuurlijke waarden voorop staan; recreatief varen is toegestaan, maar zonodig kan regulering daarvan naar tijd en plaats in beheersregelingen noodzakelijk zijn.
3. Natura 2000, nadere zonering recreatief medegebruik mogelijk op basis van beheerplannen: voor Natura 2000-gebied worden wettelijk verplichte beheerplannen opgesteld. Op basis hiervan kan een eventuele nadere nuancering in het recreatieve gebruik van deze natuurgebieden noodzakelijk zijn.

Wat betreft het agrarisch gebruik ten opzichte van natuurwaarden is binnen beheergebieden normaal agrarisch gebruik mogelijk, zij het dat de waterhuishouding mede is afgestemd op de natuurwaarden van de gebieden en er beperkingen gelden voor ingrepen in de bodemstructuur.

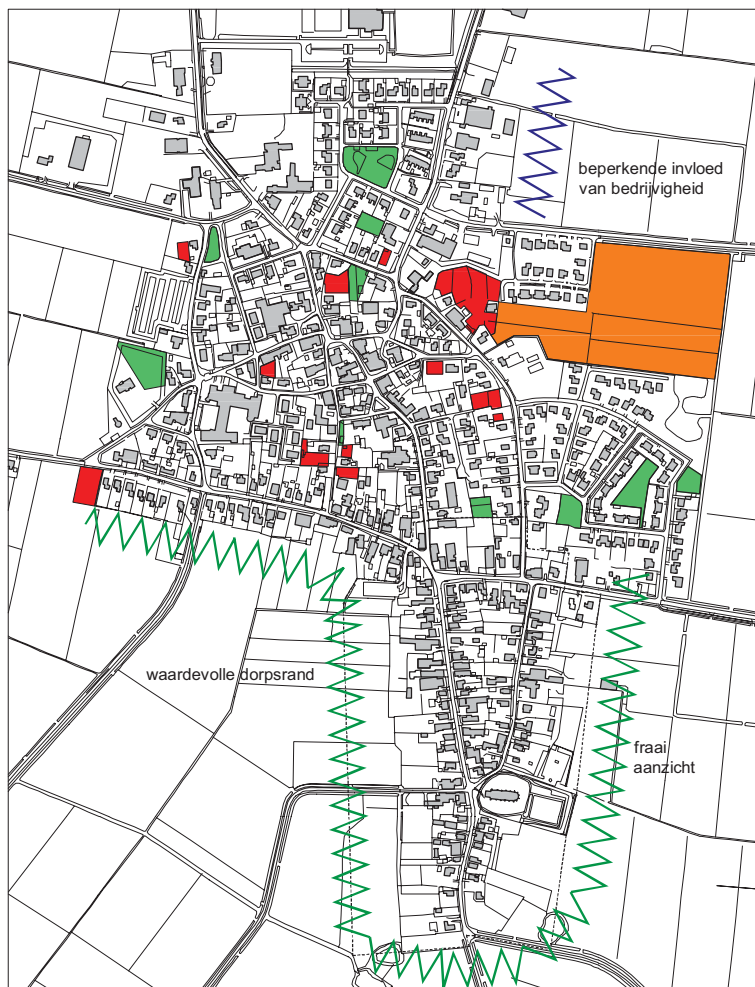
Cultuurhistorie

Cultuurhistorisch- en landschappelijk waardevolle gebieden worden zeer gewaardeerd, maar vragen ook aandacht. Aandacht om hun kwaliteiten en eigenschappen voor Ameland, maar vooral ook om hun kwetsbaarheid. De structuurvisie voorkomt niet alleen dat door ontwikkelingen de Amelandse kwaliteiten verloren gaan, maar wil tevens het totaalbeeld versterken. Maatwerk in schaal, karakter en dichtheid bij uitbreiding en/of inbreiding in de kernen en bouwen in het buitengebied zijn hiervoor de uitgangspunten. Dit geldt voor bestaande woon-, werk- en recreatieve functies (uitgangssituatie), maar ook voor nieuwe projecten zoals weergegeven op de 'structuurvisiekaart ontwikkelingen'. De (deels beschermde) dorpsgezichten van Hollum, Ballum, Nes en Buren en het aangezicht daarvan (silhouet) vanuit het buitengebied zijn hierin de belangrijkste plekken op het eiland. De structuurvisie maakt in dit kader primair afwegingen en keuzes die het aangezicht (dorpssilhouet) van de dorpen behouden en daarmee uitspraken doet over onder meer de dorpsranden en bouwen in het buitengebied door:

- Natuurwaarden, landschap en cultuurhistorie centraal te stellen in de structuurvisie.
- Te pleiten voor maatwerk in schaal, karakter en dichtheid.
- Waardevolle dorpsranden en zichten aan te wijzen.
- Keuzes te maken die de gemeente in staat stelt om deze juridisch vast te leggen in bestemmingsplannen, zoals het opnemen van molenbiotopen ter bescherming van molens of groenbestemmingen rondom waardevolle dorpsranden.

Eilander gebruiken

Behoud van traditionele eilander gebruiken is een afweging die bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen wordt gemaakt. Uitgangspunt is dat door het respecteren van deze gebruiken de uitoefening daarvan nu en in de toekomst mogelijk blijft.



structuurvisiekaart wonen Hollum



structuurvisiekaart wonen Ballum



LEGENDA
detailkaarten woonkernen

- te handhaven open plek
- te bebouwen open plek
- restcapaciteit bestemmingsplan
- dorpsuitbreiding
- grens beschermd dorpsgezicht
- waardevol zicht

schaal 1:10.000

4.2 Wonen

Voor het kwantitatief realiseren van kwalitatief voldoende woningen is het project dorpsuitbreiding woningbouw opgenomen. De woningen die de gemeente met de ontwikkeling van deze projecten wenst te realiseren zijn met name bestemd voor mensen die sociaaleconomisch aan Ameland gebonden zijn. Specifiek gaat het dan om starters, minder draagkrachtigen, personeel van het vaste land en ouderen.

Project: dorpsuitbreiding woningbouw

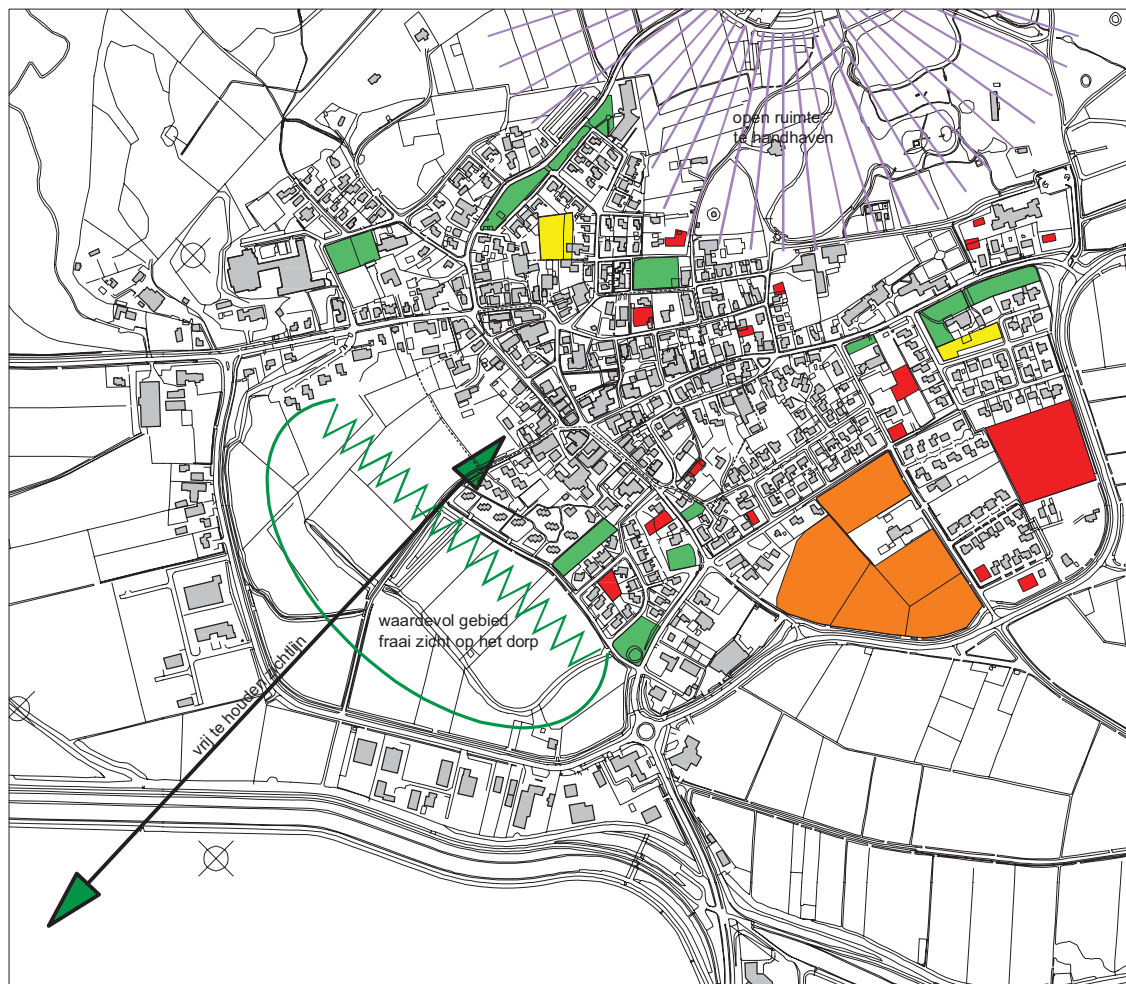
Kwantitatieve opgave

De dorpsuitbreidingen voor woningbouw bestaan uit het ontwikkelen van nog onbenutte woningbouwlocaties uit de Structuurvisie Wonen. Dit betreft zowel inbreiding als uitbreiding. In de toekomst kunnen daar nog nieuwe woningbouwlocaties bijkomen. Concreet gaat het om vrijkomende locaties binnen de bebouwde kom van vertrekkende bedrijven.

Enkele grotere uitbreidingslocaties zijn:

- de Trapweg in Hollum,
- de Smitteweg in Ballum,
- de Bureweg-Hoge Eggenweg in Nes,
- de Strandweg-Paasduinweg in Buren.

Deze locaties zijn terug te vinden op de 'structuurvisiekaart ontwikkelingen'.

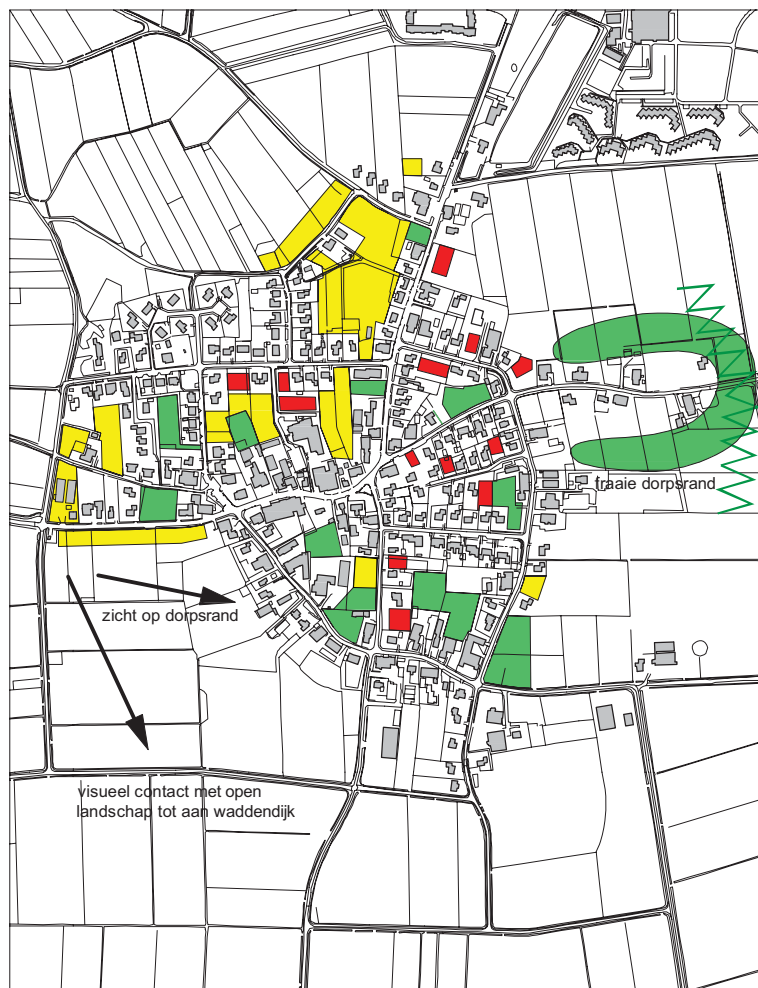


LEGENDA
detailkaarten woonkernen

- te handhaven open plek
- te bebouwen open plek
- restcapaciteit bestemmingsplan
- dorsuitbreiding
- grens beschermd dorpsgezicht
- 〰 waardevol gebied

schaal 1:10.000

structuurvisiekaart wonen Nes



structuurvisiekaart wonen Buren

Kwalitatieve opgave

Van iedere kern is een 'structuurvisiekaart wonen' opgenomen. Hierop is de totaalvisie op wonen per kern weergegeven met daarin tevens aandacht voor de kwalitatieve opgave. Primair gaat deze opgave uit van het beleid dat maatwerk in schaal, karakteristiek en dichtheid als uitgangspunt hanteert bij uitbreiding en inbreiding (zie ook paragraaf 4.1).

Op de 'structuurvisiekaart wonen' zijn daarnaast te handhaven open plekken en ruimten, vrij te houden zichten en waardevolle randen aangegeven. Op deze locaties is woningbouw en/of verdichting niet wenselijk.

Andere initiatieven: ontwikkeling de Stelp

De bestaande hoofdvestiging van verzorgingstehuis de Stelp blijft in Hollum, maar in de toekomst wenst de gemeente medewerking te verlenen aan een mogelijke uitbreiding op een geschikte locatie in of rondom Nes.



4.3 Economie

Toerisme en recreatie

Behoud van de bestaande toeristisch-recreatieve structuur in combinatie met kwaliteitsverbetering en seizoensverlenging houden Ameland op peil als toeristische verblijfplaats. Kwaliteit qua ruimtelijke inpassing en aanbod (luxer en innovatiever) zijn de randvoorwaarden. De uitwerking per sector laat dit zien:

- Hotelsector: deze mag onder voorwaarden groeien, zowel m.b.t. uitbreiding als nieuwbouw. Bij aanvragen zijn de ruimtelijke inpasbaarheid op basis van het Beeldambitieplan en de Welstandsnota een belangrijke voorwaarde.
- Appartementsector: moet gelijk blijven.
- Zomerwoningen: een beperkte groei is mogelijk. Dit dient te gebeuren op bestaande terreinen middels inbreiding of herstructurering.
- Stacaravans: het aantal moet gelijk blijven; een lichte terugloop is acceptabel.
- Groepsverblijven: moeten zo mogelijk gelijk blijven.
- Agrotourisme (kamperen bij de boer): dit mag groeien (zie paragraaf 4.1 en paragraaf 4.3 onder landbouw).
- Jachthaven: deze mag groeien (zie paragraaf 4.4).
- Recreatief gebruik van woningen: moet afnemen.
- Recreatief medegebruik van woningen: mag licht groeien. Voorwaarden hieraan moeten vastgelegd worden in het bestemmingsplan.

Project: themagericht zoekgebied

Op de 'structuurvisiekaart ontwikkelingen' zijn ten noorden van Hollum en tussen Nes en Buren twee themagerichte zoekgebieden opgenomen.

In deze gebieden wil de gemeente Ameland in de komende periode ruimte bieden aan ontwikkelingen die de toeristische aantrekkingskracht kwalitatief versterken en de economische basis van het eiland verbreden. Gedacht wordt aan de ontwikkeling van recreatieve, sport en/of onderwijsvoorzieningen die voldoen aan de wens tot meer luxe en innovativiteit. Deze voorzieningen zijn onderscheidend, hebben een toegevoegde waarde, bieden een verbreding van de economie en daarmee nieuwe vormen van werkgelegenheid. Het zou hierbij kunnen gaan om:

- Ontwikkeling/ uitbreiding van (hoogwaardige) sportvoorzieningen;
- Ontwikkeling van een sauna, kuuroord of wellnesscentrum;
- Het faciliteren van een specialistische (hoger) onderwijsvoorziening.

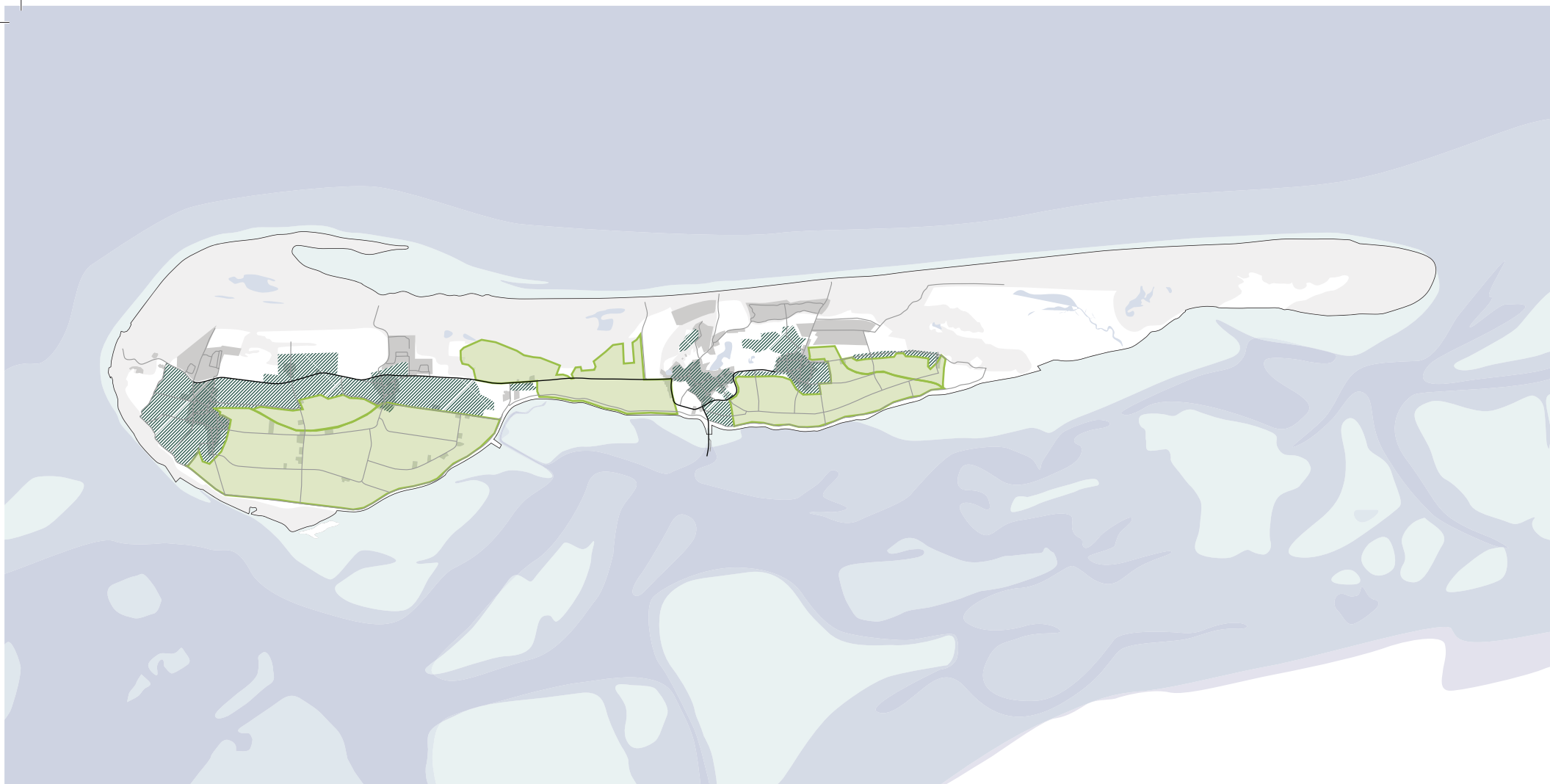
Project: paardenroute (in onderzoek)

Om de paardrijmogelijkheden te verbeteren is een uitbreiding van het netwerk van paardrijroutes opgenomen. De betreffende oost-west verbindingen zijn nog in onderzoek maar van wezenlijk belang om bestaande routes met elkaar te verbinden.

Andere initiatieven

Overige initiatieven die op Ameland de komende jaren mogelijk tot ontwikkeling komen zijn:

- Routes en/of een terrein voor mountainbikers;
- Een speelbos in Nes;
- Dorpsvisie Hollum welke een economische impuls moet genereren gericht op het aantrekken en (langer) vasthouden van toeristen en recreanten;
- Nadere visie op het strand en het ruimtelijk-functioneel gebruik in de toekomst (activiteiten, voorzieningen, etc.). Deze visie is reeds in ontwikkeling.



landbouw

0 500 1000 2000 m



 zoekgebied ontwikkeling
hobby- en deeltijdsector

 ontwikkelingsgebied
professionele landbouw
cq. melkveehouderij

Landbouw

Een duurzaam landbouwperspectief vraagt, conform het Landbouwbeleidsplan, om een zonering waarin ontwikkelingen in de agrarische sector worden toegestaan in de daarvoor meest geschikte gebieden. Dit betekent dat de vermenging van hobbyboeren en professionele landbouw wordt tegengegaan. Bij het maken van deze zonering is uitgegaan van de volgende criteria:

- Professionele boeren moeten zich kunnen ontwikkelen daar waar de Europese, landelijke, provinciale (en gemeente lijke) wet- en regelgeving dat toestaan.
- Deeltijdboeren ontwikkelen zich primair rondom de dorpen, op marginale gronden en in vrijkomende agrarische gebouwen.
- Hobbyboeren ontwikkelen zich louter rondom de dorpen en de marginale gronden.

Project: zonering landbouw

Uit bovennoemde criteria is het volgende zoneringsprincipe voortgevloeid:

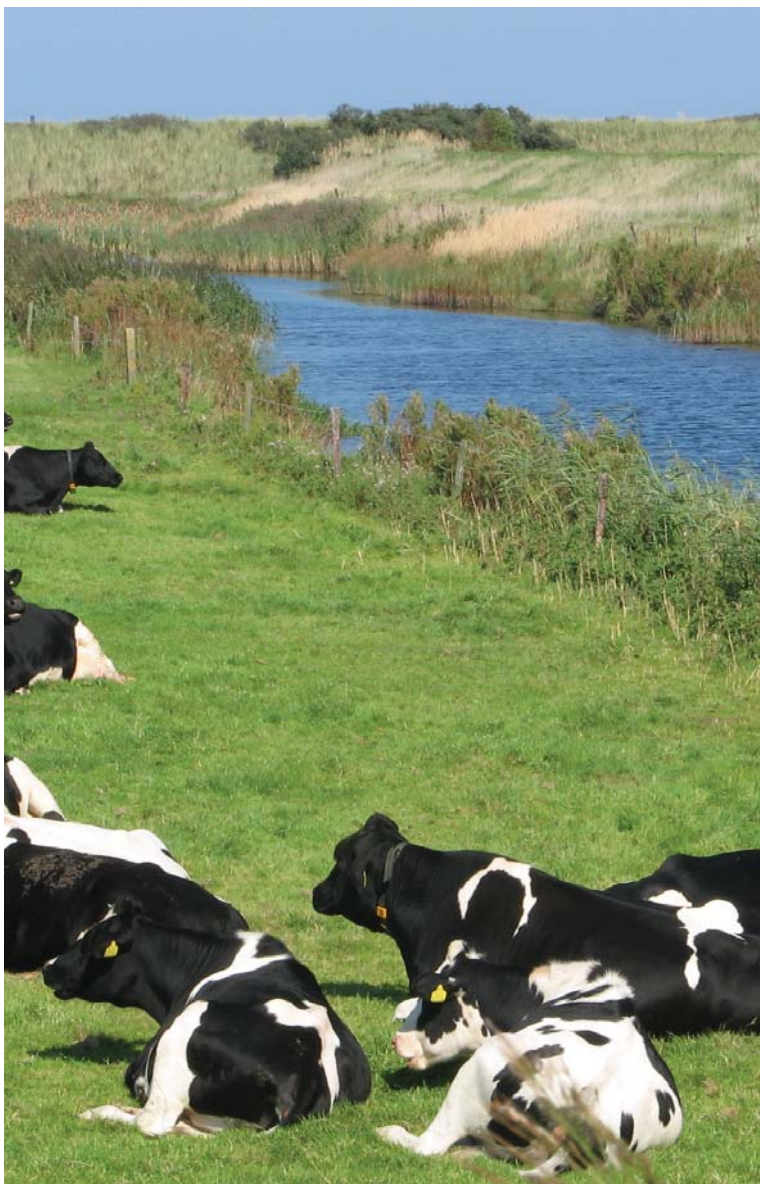
1. Ontwikkelingsgebieden voor professionele landbouw c.q. melkveehouderij;
2. Zoekgebieden voor de ontwikkeling van hobby- en deeltijd bedrijven.

Ontwikkelingsgebieden voor professionele landbouw c.q. melkveehouderij bestaan een groot deel van de open polders van het eiland, waar momenteel ook de meeste melkveehouders gevestigd zijn. Overeenkomstig de visie op de landschappelijke structuur en gebruik (zie paragraaf 4.1) krijgt in hoofdzaak de professionele landbouw hier de ruimte om zich te kunnen ontwikkelen en te groeien.

De gemeente is van mening dat bestaande agrarische functies hier zoveel mogelijk in stand dienen te worden gehouden. Het heeft dan ook sterk de voorkeur dat landbouwbedrijven die hun bedrijfsactiviteiten moeten beëindigen worden overgenomen door bestaande professionele landbouwbedrijven, die bijvoorbeeld op de eigen locatie onmogelijk verder kunnen groeien. De gemeente kan dit niet afdwingen en ziet daarom de overname van bedrijven in de ontwikkelingszone professionele landbouw door deeltijdbedrijven als mogelijk alternatief, mits hiermee de agrarische functie in stand kan worden gehouden. Ook wil de gemeente Ameland ruimte laten voor innovatieve initiatieven die een duidelijk agrarisch karakter hebben.

In zoekgebieden voor de ontwikkeling van dierhouders, hobby- en deeltijdbedrijven staan hobby- en deeltijdboeren centraal. Nu en in de toekomst leveren deze een belangrijke bijdrage aan behoud en versterking van het landschap. Binnen dit zoekgebied wordt gezocht naar mogelijke locaties voor de bouw van schuren/ stallen door de deeltijd- en hobbysector. Dit is alleen mogelijk onder een aantal strenge voorwaarden, om versnippering en verrommeling van het landschap te voorkomen.

De definitieve zonering kan pas gemaakt worden nadat het beheerplan voor de Natura 2000-gebieden voor Ameland is vastgesteld en mogelijke gevolgen van Natura 2000 voor de landbouwsector bekend zijn. De definitieve zonering zal vertaald moeten worden in de structuurvisie en nieuwe bestemmingsplannen.



Andere initiatieven

Gekoppeld aan de ruimtelijke zonering is het voor een duurzaam landbouwperspectief tevens van belang als de sector zich kan richten op verbreding en verdieping. Het onder voorwaarden toestaan van nieuwe vormen van gemengd bedrijf met onder meer recreatie (kamperen bij de boer), natuureducatie, verwerking van eigen producten, mestvergisting en verduurzaming van de landbouw in combinatie met natuur- en landschapsbeheer, passen binnen dit perspectief.

Detailhandel

Behoud van een optimale detailhandelsstructuur resulteert (vooralsnog) niet in concrete ruimtelijke ingrepen. Het huidige aanbod, waarin iedere kern zijn eigen voorzieningenstructuur heeft, is van een goed niveau. De visie richt zich met name op randvoorwaarden die ook in de toekomst de huidige structuur garanderen. Dit betekent:

- Concentratie van voorzieningen.
- Goede bereikbaarheid en voldoende parkeerplaatsen.
- (Verdere) uitbreiding van detailhandel op recreatieparken (bungalowparken en campings) is niet aan te bevelen.

4.4 Infrastructuur

Verkeersinfrastructuur

Duurzame en veilige mobiliteit betekent concreet het consolideren en verbeteren van de verbinding Holwerd-Ameland en het bestaande wegennet zodat:

- Ameland in de toekomst (nog steeds) een prettig eiland is om te verblijven voor zowel inwoners als bezoekers.
- Iedereen van de omgeving en het eiland kan genieten zonder daarbij verstoord te worden door het verkeer.
- Belangrijke bestemmingen bereikbaar zijn.
- Aantrekkelijkheid en leefbaarheid, welke belangrijk zijn voor de economie, worden beschermd.
- Mobiliteit onderdeel is van het toeristisch product van Ameland.
- Bestaande zandpaden behouden blijven.

Uitgewerkt in een pakket aan maatregelen maakt de gemeente Ameland deze doelstellingen in het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan concreet. De maatregelen hebben echter geen ruimtelijke implicaties voor de bestaande verkeersinfrastructuur en richten zich op reconstructie en herinrichting van bestaande wegen, maar ook educatie, promotie en wijzigen van voorrangssituaties. Uitbreiding van het bestaande wegennet is niet aan de orde.

Havens

Het waarborgen van een goede bereikbaarheid van de havens over de weg en het water vormt een speerpunt in deze visie. Ingezet wordt op een kwalitatieve en logistieke verbetering bij de veerhaven. Twee (gezamenlijke) projecten vormen het programma voor deze ontwikkeling.

Project: jachthaven

Dit project bestaat uit het vernieuwen en vergroten van de capaciteit van de jachthaven door uitbreiding van het aantal passantenplaatsen van 180 naar 235, omwille van veiligheid en een goede bereikbaarheid voor zowel eilandbewoners als passanten.

Project: opwaarderen entree en Veerdam

Het opwaarderen van de entree van Ameland behelst de totale verbetering en opwaardering van de aankomst in de haven en de verbinding met Nes. Doelstelling is de haven te laten voldoen aan de huidige normen, eisen en verwachtingspatronen van deze tijd. De aankomst in de haven is de eerste ontmoeting met Ameland (poort van het eiland) en moet het gevoel geven van een unieke belevingswereld. Uitgangspunten voor het opwaarderen zijn:

- Opvang van groei in passagiers- en verkeersstromen;
- De haven en veerdam moeten verschillende functies op een optimale manier herbergen;
- De veerdam en jachthaven hebben een poortfunctie voor Ameland en moeten het visitekaartje van het eiland worden.

Het opwaarderen van de entree raakt ook aan de opgave tot verbetering van de ruimtelijke kwaliteit aan de Achterdijken. Behoud van de bedrijfsgebouwen en bestaande bouwrechten staan voorop, maar de gemeente wenst geen verdere uitbreiding. Het ontstaan van een gesloten bebouwingslint met bedrijfspanden moet worden voorkomen. Onder meer de te behouden zichtlijn op de 'structuurvisiekaart wonen Nes' maakt dit duidelijk. Daarnaast wordt het bedrijventerrein visueel onttrokken aan het zicht vanuit het buitengebied door de randen met groen te omsluiten.



Vliegveld

Project: opwaarderen vliegveld

Ameland Airport Ballum wordt opgewaardeerd. Gedacht wordt aan de mogelijkheden van ontwikkelingen op het gebied beleef- en slechtweervoorzieningen en het realiseren van hangars en kleinschalige horeca.

Duin- en zeewaterkering

Garanderen van veiligheid door een duin- en zeewaterkering die voldoet aan de wettelijke veiligheidsnormen betekent concreet:

- Voor de duinen: jaarlijks onderhoud en toetsing om de vijf jaar;
- Voor de Waddenzeedijk: jaarlijks onderhoud en toetsing om de vijf jaar en daarnaast dijkverbetering.

Duinen

Het duinfront (de zeereep) wordt jaarlijks onderhouden. De deltaking is nagenoeg onderhoudsvrij, met uitzondering van het (beperkte) onderhoud van de paden op de duinwaterkering. Met enige regelmaat worden zandsuppleties uitgevoerd. Deze hebben tot doel Ameland 'op zijn plaats te houden'.

Project: verbetering Waddenzeedijk

De Waddenzeedijk wordt verbeterd. Het gaat om verbetering van het buitentalud en verhoging van de kruin. Verschillende alternatieven zijn in een MER uitgewerkt en op milieu-effecten onderzocht,

Bij de dijkverbetering wordt uitgegaan van het aanhouden van het huidige tracé. Gelet op het beleid en de geldende wet- en regelgeving (o.a. natuurwetgeving) is een dijkverlegging niet aan de orde en wordt gekozen voor dijkverbetering op de as.

Technische infrastructuur

De NAM denkt tot ongeveer 2020 gas bij Ameland te produceren. Dit gebeurt via de bestaande velden. Toekomstige productie gaat op basis van verleende concessies die het recht geven ook andere velden in productie te nemen.

4.5 Duurzaamheid

Een zelfvoorzienend Ameland op het gebied van duurzame energie en watervoorziening vereist met name samenwerking. Deze samenwerking moet leiden tot innovatieve en financieel haalbare projecten.

Met het Convenant Duurzaam Ameland heeft de gemeente al een aantal afspraken gemaakt met verschillende partijen. Hieruit zijn al duurzaamheidsprojecten voortgekomen. Streven is het aantal projecten komende jaren uit te breiden. Enkele daarvan zijn:

- Vernieuwing van de rioolwaterzuiveringsinstallatie met een duurzaam watersysteem waarin effluentwater wordt teruggebracht.
- Aanleg van een mest- en/of groen-vergistingsinstallatie op Ameland.
- Aanleg van velden met zonnepanelen.



5. Uitvoering

Dit hoofdstuk vormt het uitvoeringsprogramma en schetst de uitvoering van de structuurvisie Ameland, conform artikel 2.1. lid 1 van de Wet ruimtelijke ordening. In dit artikel staat beschreven dat de structuurvisie moet ingaan op de wijze waarop de gemeente voorgenomen ontwikkelingen en ambities (hoofdstuk 3 en 4) daadwerkelijk wil realiseren (realisatiestrategie).

5.1 Toepassing

Een structuurvisie kan enerzijds gebruikt worden als grondslag voor de toepassing van de Wet voorkeursrecht gemeenten. In de structuurvisie worden daarvoor (per locatie) concreet aanwijzingen gegeven omtrent de (toekomstige) bestemming. Anderzijds geeft de structuurvisie de gemeente bevoegdheden voor het verhalen van kosten door toepassing van de paragraaf grondexploitatie uit de Wro. Met de nieuwe grondexploitiewet krijgen gemeenten ruimere mogelijkheden voor kostenverhaal en wordt het privaatrechtelijk kostenverhaal wettelijk verankerd. Het exploitatieplan is hiervoor als nieuwe planfiguur geïntroduceerd. Het exploitatieplan bevat de uitwerking van het kostenverhaal op bestemmingsplanniveau, waardoor uiteindelijk op perceelniveau tot een kostenverhaalbijdrage gekomen kan worden. Het exploitatieplan wordt (de eerste keer) gelijktijdig met de vaststelling van het bestemmingsplan of projectbesluit vastgesteld.

De structuurvisie heeft een belangrijke functie in het kostenverhaal conform de nieuwe grondexploitiewet. Bovenplanse kosten (o.a. infrastructuur, groen- en recreatiegebieden) kunnen voor meerdere locaties of gedeelten daarvan in een exploitatieplan worden opgenomen in de vorm van een fondsbijdrage. Voorwaarde hiervoor is dat voor deze locatie(s) een structuurvisie is vastgesteld die aanwijzingen geeft over de bestedingen die ten laste van het fonds kunnen komen.

5.2 Regie op basis van de structuurvisie

Regie is nodig om het publieke (algemene) belang te dienen en om private en publieke belangen bij elkaar te brengen. De rol van de gemeente verschilt per gebiedsontwikkeling, per project. Soms is de gemeente initiatiefnemer en kartrekker (actief grondbeleid). Dan weer neemt de gemeente deel in een particulier initiatief of geeft ze c.q. laat ze de ontwikkeling volledig in private handen. We spreken dan van facilitair grondbeleid (faciliteren van grondeigenaren ten behoeve van zelfrealisatie).

In alle gevallen zal de gemeente kaders stellen aan de hand van de structuurvisie. Per project wordt een ontwikkelstrategie gekozen die aansluit bij de projectkenmerken en de maatschappelijke en financiële ambities. Deze ontwikkelstrategie beschrijft hoe de gemeente haar samenwerking inricht, welke samenhangende inzet van het grondbeleidinstrumentarium zij daarbij kiest en wat de financiële kaders zijn.

In de realisatiestrategie wordt een onderverdeling gemaakt in: 1. Projecten waarop de gemeente Ameland actief wil sturen: dit zijn projecten waarbij Ameland een actieve, sturende rol vervult, die de gemeente initieert, actief (mede) ontwikkelt of zelf

ter hand neemt. Hierbij heeft de gemeente de rol van aanjager/initiatiefnemer van een project. Dit is het geval bij projecten die (nu al) zijn opgenomen in de grondexploitatie. Het zijn projecten die gerealiseerd worden door actief grondbeleid en/of deelname in samenwerkingsvormen zoals publiek-private samenwerking in een joint venture.

2. Projecten waarop de gemeente Ameland passief wil sturen: dit zijn projecten die door derden worden geïnitieerd, die passen binnen de gemeentelijke randvoorwaarden (van de structuurvisie) en die de gemeente graag wil faciliteren. Deze rol is op afstand, niet (direct) sturend en vooral belangrijk in het scheppen van de gewenste voorwaarden en omstandigheden waarin het project tot realisatie kan komen. Het kan hierbij gaan om advisering aan marktpartijen, opstellen van projectbesluiten of het aanpassen van bestemmingsplannen om ontwikkelingen mogelijk te maken.

Als voorbeelden waarbij de gemeente een sturende of registrerende rol heeft of wil hebben kunnen (niet limitatief) worden genoemd:

- Opwaarderen entree
- Uitbreidingslocaties en inbreidingslocatie voor woningbouw
- Opwaarderen vliegveld

Als voorbeelden waarbij de gemeente vooral faciliterend wil optreden, kunnen (niet limitatief) worden genoemd:

- Herstel Ameland Slenk
- Verbetering Waddenzeedijk
- Vergroting capaciteit jachthaven
- Zoekgebieden met thematische invulling

5.3 Prioritering van projecten

De structuurvisie Ameland heeft een zelfbindende werking voor het bestuursorgaan dat de visie vaststelt. Burgers en andere overheden zijn niet aan de structuurvisie gebonden. Er gaat wel een politiek-bestuurlijke werking uit van een structuurvisie doordat de gemeenteraad zich bij vaststelling van een bestemmingsplan of projectbesluit gehouden acht aan wat in de structuurvisie is opgenomen. Als zich een ontwikkeling aandient die afwijkt van de gewenste ruimtelijke ontwikkeling zoals vastgelegd in de structuurvisie, leidt dit in beginsel tot bijstelling van het plan. Als een bepaalde ontwikkeling niet is voorzien in de visie en niet strijdig is met de doelstellingen die de gemeente nastreeft (respectievelijk beschreven in hoofdstuk 4 en hoofdstuk 3) kan worden volstaan met een motivering waarom de ontwikkeling wenselijk wordt geacht.

In deze realisatiestrategie wordt een keuze gemaakt voor de wenselijke aanpak van de projecten. Bij de beoordeling van de relevantie van projecten hanteert de gemeente de volgende prioriteiten.

1. Mate van bijdrage aan de opgave als geschetst in de structuurvisie (hoofdstuk 3);
2. Maatschappelijk belang;
3. Kwaliteitsverbetering omgeving;
4. Politieke gevoeligheid;
5. Uitvoerbaarheid (complex vs. eenvoudig);
6. Samenhang met regionale, provinciale of landelijke projecten;
7. Termijn van oplevering.

Specifiek voor wonen:

1. Segment voor mensen die sociaal-economisch aan Ameland gebonden zijn; goedkopere segment voor starters, minder draagkrachtigen en personeel van het vasteland;
2. Grondgebonden;
3. Middelduur segment;
4. Particulier opdrachtgeverschap;

De gemeente zal hierbij alle beschikbare instrumenten inzetten om de doelen uit de structuurvisie te realiseren. Deze instrumenten betreffen het vastleggen van het ruimtelijk beleid (via bestemmingsplan en projectbesluit), de uitvoering van het grondbeleid (inzet voorkeursrecht gemeenten en onteigening) en toepassing van de paragraaf grondexploitatie uit de Wet ruimtelijke ordening (zie paragraaf 5.1).

5.4 Kostenvragers versus kostendragers

Voor projecten, zoals het opwaarderen van de entree van het eiland, is geld nodig. Dit project vraagt om financiële middelen ("kostenvragers"). In de structuurvisie worden echter ook projecten benoemd die kosten van andere projecten (deels) kunnen dragen, doordat deze bij ontwikkeling een financiële meerwaarde hebben ("kostendragers"). Opbrengsten uit projecten die een financiële bijdrage leveren voor "kostenvragers" als het opwaarderen van de entree, kunnen gevonden worden door ontwikkelingen in bijvoorbeeld de multifunctionele zoekgebieden.

Koppeling van doelen

Het koppelen van verschillende doelen aan een project biedt meer kansen op realisatie. Hierbij valt te denken aan het bereiken van politiek-bestuurlijke doelstellingen, financiële doelstel-

lingen of combinaties van infrastructurele en gebiedsontwikkelingsprojecten, zoals bijvoorbeeld het opwaarderen van de entree van Ameland en vergroten van de jachthaven.

Verevening

Ook tussen projecten zijn koppelingen mogelijk (verevening). De winst die op de ene plek wordt gemaakt kan worden gebruikt voor een project in een ander gebied. De gemeente kan verevening gebruiken om de opgave en visie (hoofdstuk 3 en hoofdstuk 4) uit de structuurvisie te realiseren:

- hetzij via haar eigen grondexploitaties (via reserves van het grondbedrijf als vereveningsfonds)
- hetzij via kostenverevening door toepassing van de paragraaf grondexploitatie uit de nieuwe Wet ruimtelijke ordening,
- hetzij door het benutten van subsidies voor bijvoorbeeld woningbouw, natuurontwikkeling, waterplannen of duurzaamheid.

5.5 Financiële bijdragen aan ontwikkelingen

De Wro (art. 6.24 lid 1a) biedt de mogelijkheid om naast de exploitatiebijdrage, in een exploitatieovereenkomst met een particuliere exploitant, een afzonderlijke financiële bijdrage met de gemeente overeen te komen. Deze extra bijdrage aan de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente wordt gebaseerd op de opgave en visie die in de structuurvisie zijn beschreven. Als voorbeelden kunnen worden genoemd, ontwikkelingen en investeringen in natuur, recreatie en landschap, waterberging, gebiedsontwikkelingen "rood voor groen" en "rood voor rood". Ook kan gedacht worden aan maatschappelijk belangrijke

functies zoals de realisatie van onderwijs,- sport,- en cultuurvoorzieningen. Als uitvoeringsinstrument wordt daarvoor in de gemeente Ameland de Nota Bovenwijkse en Bovenplanse Voorzieningen gebruikt. In deze Nota zal zowel de benoeming als de onderbouwing van de financiële bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen inzichtelijk worden gemaakt. Deze Nota kan jaarlijks worden geactualiseerd.

Op basis van de structuurvisie is een eerste inventarisatie gemaakt welke opgaven c.q. projecten - gefaciliteerd door de gemeente, gerealiseerd door derden - een financiële bijdrage zouden kunnen leveren aan ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente. Hieronder zijn de projecten benoemd die in aanmerking komen voor de afdracht van een financiële bijdrage ten gunste van specifieke ruimtelijke ontwikkelingen:

1. ontwikkeling van de uitbreidingslocaties voor woningbouw ten gunste van investeringen voor behoud, samenhang en versterking van natuur, landschap, cultuurhistorie en/of de opwaardering van vliegveld Ameland Airport;
2. ontwikkelingen t.b.v. sport, recreatie en/of onderwijs in de multifunctionele zoekgebieden ten gunste van investeringen voor behoud, samenhang en versterking van natuur, landschap, cultuurhistorie en/of de opwaardering van vliegveld Ameland Airport.

Mits in de uitvoering contractueel vastgelegd is het zeer goed mogelijk om door financiële afdracht van projecten op basis van de structuurvisie de uitvoeringsmogelijkheden van projecten te vergroten. Door in de structuurvisie winstgevende projecten (gerealiseerd door derden) te koppelen aan kostbare en minder winstgevende projecten (bijvoorbeeld ten aanzien van natuur, cultuurhistorie, landschap) biedt de structuurvisie niet alleen een ruimtelijk kader maar ook een financieel kader.

5.6 Projectenagenda

Projectenagenda structuurvisie Ameland				
<i>Project</i>	<i>Maatregelen</i>	<i>Financiën/dekking</i>	<i>Fasering</i>	<i>Trekker/uitvoering</i>
Natuur, landschap, cultuurhistorie	Behoud, samenhang, versterking		2010-2020	Gemeente en/of marktpartijen
Vliegveld Ameland Airport	Opwaarderen		2011-2013	Gemeente
Ameland Slenk	Herstel; vernatting+ vismigratie	o.a. Waddenfonds	2010-2012	Wetterskip Fryslân
Waddenzeedijk	Verbetering		2011-2015	Wetterskip Fryslân
Entree + Veerdam	Opwaarderen			Gemeente
Woningbouw	Ontwikkelen inbreidingslocaties en uitbreidingslocaties	Reserves van het grondbedrijf + gronduitgifte	2010-2020	Gemeente + particulier
Jachthaven	Vergroting capaciteit	Op basis van Convenant vaarrecreatie + projectvoorstel Waddenfonds	2010-2015	Gemeente i.s.m. stichting jachthaven Leyegat
Paardenroute (in onderzoek)	Uitbreiding van het netwerk van paardrijroutes		2010-2013	Gemeente + partijen beheerpogramma Rijksgronden
Reconstructie dorpskernen	(her)inrichting openbare ruimte van de dorpen		2010-2015	Gemeente Ameland
Multifunctionele zoekgebieden met thematische invulling	Verschillende ontwikkelingen t.b.v. recreatie-, sport- en/of onderwijsvoorzieningen		2010-2020	Gemeente en/of marktpartijen

Bijlagen

Bijlage 1 Ontwikkelingsperspectief Derde nota Waddenzee

Het kabinet streeft naar een offensieve en ontwikkelingsgerichte benadering van de Waddenzee. Het ontwikkelingsperspectief beschrijft de hoofdlijnen die het kabinet voorstaat voor de ontwikkeling van de Waddenzee op lange termijn tot 2030. Het geeft uitdrukking aan het streven naar duurzame ontwikkeling van het gebied, zowel op ecologisch als op sociaal-economisch en toeristisch-recreatief terrein. Het perspectief is daarmee gericht op het voorzien in de behoeften van de huidige generatie, zonder de mogelijkheden in gevaar te brengen voor de behoeftevoorziening van toekomstige generaties. Het overheidsbeleid met betrekking tot de Waddenzee is gericht op de realisering van het ontwikkelingsperspectief voor de Waddenzee op de lange termijn, binnen de randvoorwaarden zoals aangegeven in paragraaf 2.1.

Het ontwikkelingsperspectief ziet er als volgt uit:

- De Waddenzee is primair een natuurgebied en een uniek open landschap. De natuurlijke dynamiek van de fysische processen in de Waddenzee, op de waddeneilanden en in de Noordzeekustzone wordt zo min mogelijk beperkt, zodat zich nieuwe platen, geulen en jonge duin- en kustgebieden kunnen ontwikkelen. De rust, weidsheid, open horizon en natuurlijkheid inclusief duisternis, zijn gewaarborgd en worden hoog gewaardeerd.
- De waterkwaliteit is zodanig dat flora en fauna zich optimaal kunnen ontwikkelen.
- De flora en fauna zijn rijk, gevarieerd en in hoeveelheden aanwezig zoals die ook voor de periode van eutrofiëring aanwezig waren.
- Het areaal meer natuurlijke kwelders is vergroot.
- De verstoring van de bodem is zodanig beperkt dat ongestoorde natuurlijke mosselbanken en zeegrasvelden voorkomen. Het areaal aan mosselbanken met een natuurlijke dichtheid en het areaal aan zeegrasvelden is vergroot.
- Zeezoogdieren, vissen en (trek)vogels zijn duurzaam verzekerd van voldoende voedsel en rust- en voortplantingsgebieden.
- De vrije migratie van aquatische organismen tussen de Waddenzee en het zoete binnenwater is gegarandeerd. Op meerdere plaatsen zijn zoet-zoutgradiënten aanwezig. Bij de inrichting van nieuwe gradiënten is in ieder geval aandacht besteed aan landschappelijke en recreatieve aspecten.
- In de meest extensief gebruikte delen van de Waddenzee, met name de oostelijke Waddenzee, is de rust blijvend gewaarborgd.
- De Waddenzee blijft zo veel als mogelijk gevrijwaard van bedreigingen. De gevolgen van (mogelijke) bedreigingen voor de natuurwaarden in de Waddenzee worden geminimaliseerd.
- De cultuurhistorische waarden, ofwel de in de (zee)bodem aanwezige archeologische waarden en de voor het waddengebied karakteristieke cultuurhistorische elementen en structuren, zijn goed bewaard gebleven.
- De veiligheid tegen overstroming is duurzaam gehandhaafd. De primaire waterkering blijft voldoen aan de eisen van de Wet op de waterkering.
- De luchtverbinding tussen eilanden en vasteland ten behoeve van de veiligheid en gezondheid van de inwoners van de waddeneilanden is gegarandeerd. De stilte en rust boven de Waddenzee worden gegarandeerd doordat alleen boven een bepaalde hoogte gevlogen mag worden.
- De bereikbaarheid van de havens in en grenzend aan de Waddenzee is gewaarborgd.
- De economische bedrijvigheid in en rond de Waddenzee biedt de bevolking werk en inkomen en heeft een duurzaam karakter.
- Er is een situatie bereikt van duurzaam toerisme die ecologisch houdbaar, economisch levensvatbaar en sociaal acceptabel is. In het waddengebied is een optimale natuur en landschapsbeleving mogelijk.
- De Waddenzeehavens hebben zich duurzaam ontwikkeld op een wijze die recht doet aan hun specifieke ligging en mogelijkheden. Hierbij hebben de havens zich op een afgestemde manier gedifferentieerd en gespecialiseerd.
- De Waddenzee wordt benut voor diverse vormen van visserij op een dusdanige wijze dat zich een rijke en gevarieerde visstand heeft ontwikkeld en dat de overige (bodem)fauna

- en (bodem)flora en de landschappelijke kwaliteiten van de Waddenzee hier niet onder lijden.
- De milieubelasting op de Waddenzee veroorzaakt door militaire activiteiten is verminderd.

De traditionele belangen van de lokale bevolking in het waddengebied in de vorm van diverse vormen van duurzaam kleinschalig historisch medegebruik van natuurlijke hulpbronnen zijn gewaarborgd. Hiermee is bijgedragen aan de positieve beleving van het gebied. Het Regionaal College Waddengebied (RCW) zal het ontwikkelingsperspectief van deze pkb concretiseren in het op te stellen integraal Beheer- en Ontwikkelingsplan Waddengebied, door het opstellen van een streefbeeld en een referentiekader voor de Waddenzee.

Ter ondersteuning van het ontwikkelingsperspectief stelt het kabinet voor een periode van 20 jaar een investeringsplan op ten behoeve van additionele investeringen in het waddengebied. Voor de financiering van de investeringen wordt een apart waddenfonds opgericht dat onder beheer staat van de Minister van VROM. Het waddenfonds wordt gevoed door een rijksbijdrage van € 800 miljoen verdeeld over een periode van 20 jaar. Activiteiten die als een reguliere overheidstaak moeten worden beschouwd komen niet in aanmerking voor een bijdrage uit het waddenfonds. Samen met de regio wordt een uitvoeringsplan opgesteld. In het uitvoeringsplan wordt aangegeven wat de investeringsprioriteiten voor de komende vijf jaar zijn. Aldus wordt richting gegeven aan de fasering van de ontwikkelingsgerichte en offensieve strategie. Na aftrek van de beheerkosten en de nadeelcompensatie voor de kokkelvisserij, richten de additionele investeringen zich op de categorieën natuurherstel en -ontwikkeling, vermindering van bedreigingen, duurzame economische ontwikkeling en verbetering van de kennisinfrastructuur. Aan de doelstelling duurzame economische ontwikkeling voldoen tevens activiteiten die gericht zijn op een substantiële transitie naar een duurzame energiehuishouding in het waddengebied en de aangrenzende gebieden in Friesland, Groningen en de Kop van Noord-Holland.

Bijlage 2

Uitgangspunten natuurcompensatie provincie Friesland (algemeen)

Bij natuurcompensatie zijn de volgende uitgangspunten van toepassing:

- er treedt geen nettoverlies aan waarden op voor wat betreft areaal, kwaliteit en samenhang van de EHS;
- primair vindt compensatie kwantitatief plaats aansluitend op of nabij het natuurgebied;
- als dit niet mogelijk is vindt kwalitatieve compensatie van natuurwaarden plaats of vindt kwalitatieve compensatie elders plaats onder de voorwaarde van voldoende samenhang in de EHS;
- als ook dit niet mogelijk is wordt financiële compensatie geboden. Deze wordt in het Nationaal Groenfonds gestort maar blijft gekoppeld aan de betrokken ingreep;
- besluitvorming over de ingreep en over de wijze en het moment van compensatie vinden gelijktijdig plaats zodat hierover zekerheid bestaat;
- voor de VHR-gebieden is financiële compensatie niet mogelijk;
- voor de VHR-gebieden dient compensatie vooraf en tijdig vóór de ingreep plaats te vinden, waarbij de samenhang van VHR-gebieden (Natura 2000, de Europese EHS) niet in gevaar komt.
- compensatie van areaal is niet van toepassing op de één op één begrensde beheergebieden.

Bij een combinatie van projecten of handelingen, die tevens tot doel heeft de EHS op gebiedsniveau te verbeteren, bieden wij de mogelijkheid van een saldobenadering. Daarbij worden in een samenhangende gebiedsvisie de effecten van verschillende maatregelen en ruimtelijke ingrepen op natuurwaarden in een groter gebied in beeld gebracht en afgewogen. Per saldo moet er sprake zijn van verbetering van de natuurwaarden in en rond het gebied. Regels voor toepassing van de saldobenadering zullen wij nader uitwerken. Voor boscompensatie gelden op grond van de Boswet afzonderlijke regels. Indien dubbele compensatie aan de orde is, zal naar maatwerk worden gezocht.

Uitgangspunten natuurcompensatie provincie Friesland (gebiedsgericht)

Voor de Waddeneilanden kan kwantitatieve compensatie onmogelijk blijken te zijn. In dat geval is kwalitatieve compensatie mogelijk. De provincie hanteert hiervoor de volgende uitgangspunten:

- Kwalitatieve compensatie van natuurwaarden vindt in principe per eiland plaats, waarbij wordt vastgelegd welke verbetering voor welke ingreep staat. In voorkomende gevallen kan per project compensatie buiten het desbetreffende eiland mogelijk zijn, maar dan wel binnen het ecosysteem van de wadden;
- er is een financiële relatie tussen de ruimtelijke ingreep en de maatregelen voor natuurverbetering;
- voor VHR-gebieden is compensatie van dezelfde biotoop als de aangetaste biotoop noodzakelijk;
- bij financiële compensatie wordt als referentie uitgegaan van de waarde van eilander landbouwgrond met dezelfde oppervlakte als de oppervlakte van de ruimtelijke ingreep, vermeerderd met de inrichtingskosten voor nieuwe natuur;
- financiële verevening gebeurt via een EHS-compensatiefonds per eiland, tenzij in voorkomende gevallen afspraken zijn gemaakt voor overheveling naar andere eilanden of naar locaties binnen het ecosysteem van de wadden;

Voorbeelden van kwalitatieve compensatie zijn het verbeteren van milieuovertuities en het opruimen van verstoringen. Wij werken de compensatieregeling voor de waddeneilanden en regels voor boscompensatie nader uit.

Bijlage 3

Hoofdpijnen toerisme en recreatie nota "Ruimte voor Diversiteit"

- Nieuwe ontwikkelingen in de verblijfsrecreatieve sector mogen niet significant ten koste gaan van het kapitaal van Ameland: natuur, landschap en cultuurhistorie. Daar waar ze deze punten versterken moeten ze juist alle ruimte krijgen.
- Als uitgangspunt voor de toeristische ontwikkeling geldt de visie neergelegd in "Daar gaan we naar toe".
- Toeristische ontwikkelingen moeten een significante bijdrage leveren aan de sociaaleconomische ontwikkeling van Ameland.
- Diversiteit in accommodaties en doelgroepen moet behouden blijven. Per sector staat de gemeente het volgende voor:
 - Hotelsector: mag onder voorwaarden groeien, zowel m.b.t. uitbreiding als nieuwbouw;
 - Appartementsector: moet gelijk blijven;
 - Zomerwoningen: een beperkte groei is mogelijk;
 - Stacaravans: het aantal moet gelijk blijven; een lichte terugloop is acceptabel;
 - Groepsverblijven: moeten zo mogelijk gelijk blijven;
 - Agrotourisme: dit mag groeien;
 - Jachthaven: deze mag groeien;
 - Recreatief gebruik van woningen: moet afnemen;
 - Recreatief medegebruik van woningen: mag licht groeien.
- Uitbreidingen van recreatieterreinen en kampeertreinen buiten de dorpen is mogelijk ter compensatie van bedden die verloren zijn gegaan door kwaliteitsverbetering.
- Als de gemeente medewerking verleent aan nieuwe plannen dan dient er sprake te zijn van bedrijfsmatige exploitatie.
- De agrarische sector moet meer mogelijkheden hebben in de verblijfsrecreatieve sector. De gemeente kan afwijken van dit beleid voor grote en/of innovatieve projecten die invulling geven aan gemeentelijke speerpunten en initiatieven.

Deze nota geeft duidelijk aan wat de ontwikkelingskansen en grenzen zijn van de verschillende sectoren. Tegelijkertijd heeft de gemeente een aantal speerpunten en zijn er nieuwe ontwikkelingen die mogelijk vragen om een afwijking van het beleid. Speerpunten zijn: o.a.:

- sportief / actief;
- gezondheidstoerisme;
- duurzaamheid;
- innovatie.

Voorbeelden van ontwikkelingen die er momenteel spelen zijn de ontwikkeling van de jachthaven/veerdam, de entree van Ameland en een eventuele uitbreiding van de golfbaan. De gemeente wil proeftuin zijn voor innovatieve ideeën op velerlei gebied. Ook voor verblijfsrecreatie geldt dit. Innovatieve ideeën hebben daarom een streepje voor bij de beoordeling. Dit betekent echter niet dat alles wat innovatief is ook kan. Het innovatieve karakter kan echter wel net de doorslag geven. De gemeente wil zich tevens bij andere overheden inzetten om projecten met een innovatief karakter doorgang te laten vinden.

- De gemeente gaat slapende bestemmingen en ongebruikte vergunningen inventariseren en heroverwegen.
- De gemeente wil de ruimtelijke kwaliteit van het eiland bewaren. De gemeente heeft een aantal beleidsnota's en plannen die er op gericht zijn het karakter van Ameland te bewaren en waar mogelijk te versterken. Zo is er de welstandsnota en bestaat er een beeldambitieplan. De gemeente acht het verder niet wenselijk dat er objecten komen die door hun massaliteit (grootte) afbreuk doen aan de aanblik van Ameland of delen van Ameland. Bij alle aanvragen tot veranderingen in de verblijfsrecreatie zal daarom de ruimtelijke inpasbaarheid een belangrijke voorwaarde zijn.

Bijlage 4

Notulen projectbijeekkomsten

*Verslag bijeenkomst structuurvisie Ameland
Donderdag 27 augustus 2009*

Aanwezig:

Job van Schuppen	Adviesbureau Inbo
Aukje van Hoeckel	Adviesbureau Inbo
Will Bakema	Wethouder
Gerlof Metz	Stedenbouwkundig medewerker
Wilmar Bakema	Medewerker volkshuisvesting en ruimtelijke ordening
Jeffrey Huizenga	Staatsbosbeheer Ameland
Johan Brouwer	Wetterskip Fryslân, afdeling Ameland
Richard Kiewiet	't Fryske Gea
Douwe de Boer	Adviescommissie beschermde dorpsgezichten Ameland
Douwe Molenaar	Dorpsbelang Buren
Fabian Kock	Dorpsbelang Ballum
Theo Pijpers	Dorpsbelang Nes
Henk Kingma	Dorpsbelang Hollum
IJsbrand Smit	Dorpsbelang Hollum
Douwe Barf	Dorpsbelang Hollum
Marieke de Jong	Medewerker loket en administratie (notulist)

Met kennisgeving afwezig:

Tonnie Overdiep	Rijkswaterstaat
Kees Munting	Wetterskip Fryslân

Presentatie

Na een inleiding van wethouder Bakema, geeft de heer Van Schuppen een presentatie over de structuurvisie Ameland. Deze presentatie is bijgevoegd. Er is een aantal vragen over de presentatie. De heer Van Schuppen licht toe dat de structuurvisie een vertaling is van al het huidige beleid van de gemeente Ameland. De inhoud is dus niet nieuw, maar aangezien een structuurvisie een integraal product is moeten er wel bepaalde keuzes worden gemaakt over het ruimtelijk en functioneel gebruik van het grondgebied van de gemeente. Het is in de nieuwe Wet ruimtelijke ordening verplicht dat een gemeente een structuurvisie heeft, welke richting geeft aan de toekomst van de gemeente. De bestemmingsplannen zullen gebaseerd worden op deze structuurvisie. Het bestemmingsplan is het juridisch toetsingskader.

Brainstorm

Na de presentatie volgt een brainstormsessie over de gepresenteerde uitgangspunten voor de structuurvisie. De belangrijkste conclusies zijn:

- Versterk het totaalbeeld aan kwaliteiten van Ameland.
- Bundel de landschappelijke en culturele waarden van het eiland samen en maak deze zichtbaar en tastbaar voor het publiek. Toeristen komen immers voor het eiland-gevoel. Voor een landschappelijk decor, waarin recreatie samengaat met natuur, cultuurhistorie en eiland-gebruiken. Dit eiland-gevoel moet je uitvergroten!

Dit betekent dat ontwikkeling weldegelijk mogelijk zijn, maar dat alle vormen van uitbreiding moeten passen in datzelfde landschappelijk decor:

- Dit vereist maatwerk in architectuur in het landschap en aan de randen van de dorpen, zowel voor woningbouw, (agrarische) bedrijfsgebouwen als recreatieve functies.
- Ontwikkelingen buitengebied bij de terugloop van het aantal boeren zijn mogelijk met mogelijkheden voor kamperen bij de boer.
- Toerisme: Kwaliteit verbeteren + bezettingsgraad hoog houden, maar de realisatie van een slechtweer voorziening is geen primaire opgave (meer). Er is al zeer veel geïnvesteerd in seizoensverlenging de afgelopen jaren.
- Cultuur historische elementen zichtbaar maken. Ameland heeft een zeer rijke geschiedenis die zowel cultureel als landschappelijk verder uitgelicht moet worden.

- Wonen moet betaalbaar en goedkoop (starters) maar wel kwaliteit (dus passend in het landschap).
- Geen fietsrondje om het Oerd. De 'onbereikbaarheid' van dit gebied is juist een kwaliteit.

Vervolg

Er is afgesproken dat alle genodigden voor 15 september een reactie geven over de uitgangspunten voor de structuurvisie uit de presentatie van de heer Van Schuppen. De reactie kan gestuurd worden aan de gemeente Ameland. Adviesbureau Inbo werkt dit uit tot een eerste versie van een ruimtegebruikkaart, welke als opmaat dient voor de visie. In week 41/42 is dan een vervolgbijsluit om deze resultaten te bespreken. T.z.t. wordt een exacte datum bekend gemaakt.

Verslag vervolgbijsluit structuurvisie Ameland Dinsdag 6 oktober 2009

Aanwezig:	
Job van Schuppen	Adviesbureau Inbo
Will Bakema	Wethouder
Gerlof Metz	Stedenbouwkundig medewerker
Wilmar Bakema	Medewerker volkshuisvesting en ruimtelijke ordening
Luc van Tiggele	Afdelingshoofd Beleid en Uitvoering
Jeffrey Huizenga	Staatsbosbeheer Ameland
Kees Munting	Wetterskip Fryslân
Johan Brouwer	Wetterskip Fryslân, afdeling Ameland
Douwe Molenaar	Dorpsbelang Buren
Anton Spoelstra	Dorpsbelang Buren
IJsbrand Smit	Dorpsbelang Hollum
Douwe Barf	Dorpsbelang Hollum
Marieke de Jong	Medewerker loket en administratie (notulist)

Afwezig:	
Aukje van Hoeckel	Adviesbureau Inbo
Tonnie Overdiep	Rijkswaterstaat
Richard Kiewiet	't Fryske Gea
Douwe de Boer	Adviescommissie beschermde dorpsgezichten Ameland
Dorpsbelang Ballum	
Dorpsbelang Nes	

Presentatie

Na een inleiding van wethouder Bakema, geeft de heer Van Schuppen eerst een korte terugblik op de eerste bijeenkomst. Vervolgens laat hij een eerste versie zien van de structuurvisie voor Ameland. Hij heeft een aantal opgaven en vraagstukken geformuleerd die besproken worden.

Discussie over opgaven en vraagstukken

- Ruimtelijke basisstructuur: De recreatie concentreren aan de noordkant van het eiland en de landbouw aan de zuidkant. De aanwezigen willen deze structuur behouden, onder andere om de landbouwgrond te behouden. Er wordt uitzondering gemaakt voor het kamperen bij de boer. Hier zijn wel voorwaarden voor opgesteld. Er wordt nog wel gesproken over het mogelijk vrijkomen van landbouwgrond als er boeren verdwijnen en wat er dan met de grond en gebouwen gebeurd. Het landbouwbeleidplan is in ontwikkeling.
- Uitwerking landschap: kernen en randen van de dorpen en wonen na 2010.
 - Hollum: De locatie voor dorpsuitbreiding bij de Trapweg is ruim voldoende voor de komende jaren. Dorpsbelang Hollum geeft aan dat het beschermd dorpsgezicht aan de zuidwestkant doorgetrokken mag worden. Een eventueel zoekgebied voor woningbouw is aan de westkant bij het parkeerterrein aan de Jan Jacobsweg, ook in verband met mogelijke verplaatsing van de Stelp. Andere zoekgebieden die geopperd

worden, zijn het terrein achter Steven Visser of het terrein aan de noordkant van de Trapweg, door verkleining van het industriegebied.

- Nes: Er liggen nog voldoende gebieden voor dorpsuitbreiding.
- Buren: Hier liggen wel gebieden die bebouwd mogen worden, maar die zijn nog in particuliere handen en de ontwikkeling hiervan verloopt stroef. Een mogelijk zoekgebied voor woningbouw is het terrein van de kippenboer en de grond ten noorden daarvan.
- Ballum: In Ballum zijn diverse inbreidingsplannetjes en er is recentelijk een stuk grond aangekocht door de gemeente. Er liggen hier dus genoeg mogelijkheden.
- Beheerplannen Natura 2000: Sommige Natura 2000 gebieden zijn niet opgenomen op de habitatkaart. En de rijksbeheerplannen worden nog niet geactualiseerd omdat eerst Natura 2000 wordt afgewacht. Deze zogenaamde witte gebieden kunnen wel opgenomen worden in de structuurvisie. Buitendijkse gebieden die wel onder het grondgebied vallen van de gemeente Ameland, worden ook meegenomen in de structuurvisie. De rijksbeheerplannen moeten binnenkort wel geëvalueerd worden.
- Bereikbaarheid: Dorpsbelang Hollum komt met het idee voor een binnendijkse haven bij Hollum. Hier is nog diep water en op het wad slijbt alles dicht. Dit is een ambitieus idee, maar het is in strijd met de landelijke wetgeving. Wethouder Bakema vindt wel dat de bereikbaarheid van het eiland een belangrijk vraagstuk is. Het wad slijbt dicht en hierdoor komt de bereikbaarheid en ook de veiligheid (reddingboot) in het geding. Het Rijk geeft geen goede antwoorden betreffende het baggeren. In de structuurvisie moet dit probleem wel benoemd worden en de eis dat het eiland benaderbaar moet blijven. Oplossingen zijn er eerst nog niet. Johan Brouwer geeft aan dat er eigenlijk bij Holwerd grotere problemen zijn.
- Entree eiland: Het bedrijventerrein bij Nes is niet een mooie entree van Ameland. Verplaatsing is geen optie, maar het terrein moet beter landschappelijk inpasbaar gemaakt worden. Dit kan door het camoufleren met groen. Een andere optie is om een strook rond de grond van Schuurman open te laten voor een doorkijk. Er ligt hier nog grond van de gemeente en dat kan gebruikt worden om het terrein te verfraaien.
- Herstel landschappelijke elementen: Het project voor herstel van de Slenk moet meegenomen worden in de structuurvisie. Ook het herstel van dōbbes en eventueel dijkes moet benoemd worden. Hier kan een integraal project van worden gemaakt in samenwerking met Staatsbosheer of het Wetterskip met eventueel subsidies.
- Duurzaam waterbeheer: De heer Munting vertelt over de plannen van het Wetterskip om het komende jaar het gewenst peilbeheer op Ameland in kaart te brengen. Waarschijnlijk komt daar een grondvraag uit voor waterberging. Dit kan als opgave meegenomen worden. Wethouder Bakema en de heer Molenaar geven aan dat dit een sterk argument is om de dijk naar buiten uit te breiden. En bij de dijkverzwaring kunnen ook meteen de dijksloten verbreedt worden. Er loopt op dit moment een m.e.r.-procedure en hier wordt dit niet in meegenomen.
- De heer Smit vraagt nog op alles straks voor tien jaar op slot zit. De heer Van Schuppen geeft aan dat dit niet het geval is. Er kunnen in de structuurvisie wel een aantal dingen op slot worden gezet, maar er kunnen ook mogelijkheden genoemd worden. Het blijft een dynamisch stuk. De visie wordt vertaald in het bestemmingsplan, het juridisch kader.

Planning

Inbo gaat verder met uitwerken van de structuurvisie Ameland en maakt een eerste visiekaart. Op..... is er een terugkoppeling van de resultaten. Hier wordt iedereen weer voor uitgenodigd. Daarna volgt het formele traject.

Bijeenkomst Raadscommissie 19 oktober

Op 19 oktober 2009 heeft er een informele bijeenkomst plaatsgevonden, waarin de raadscommissie van Ameland is ingelicht over de voortgang en stand van zaken van de structuurvisie.

*Verslag vervolgbijeenkomst structuurvisie Ameland
Maandag 23 november 2009*

Aanwezig:

Job van Schuppen	Adviesbureau Inbo
Menno Moerman	Adviesbureau Inbo
Gerlof Metz	Stedenbouwkundig medewerker
Richard Kiewiet	't Fryske Gea
Jeffrey Huizenga	Staatsbosbeheer Ameland
IJsbrand Smit	Dorpsbelang Hollum
Douwe Barf	Dorpsbelang Hollum
Douwe Molenaar	Dorpsbelang Ballum
Gretha de Boer	Dorpsbelang Ballum
Petra Molenaar	Dorpsbelang Buren
Anton Spoelstra	Dorpsbelang Buren
Douwe de Boer	Adviescommissie beschermde dorpsgezichten Ameland
Marieke de Jong	Medewerker loket en administratie (notulist)

Afwezig:

Tonnie Overdiep	Rijkswaterstaat
Kees Munting	Wetterskip Fryslân
Johan Brouwer	Wetterskip Fryslân, afdeling Ameland
Dorpsbelang Nes	
Will Bakema	Wethouder
Luc van Tiggele	Afdelingshoofd Beleid en Uitvoering
Wilmar Bakema	Medewerker volkshuisvesting en ruimtelijke ordening

Na een inleiding van Gerlof Metz, geeft de heer Van Schuppen eerst een terugblik op de vorige bijeenkomsten. Daarna bespreek hij de belangrijkste punten uit de eerste versie van de structuurvisie voor Ameland. Tijdens de presentatie en na afloop worden een aantal opmerkingen gemaakt en suggesties besproken. De belangrijkste punten zijn als volgt:

- Medegebruik EHS- en Natura 2000 gebieden: Richard Kiewiet en Jeffrey Huizenga geven aan dat deze tekst beter genuanceerd kan worden. De tekst komt dwingend over, terwijl het in overeenstemming moet zijn met het natuurbeleid. Dit kan dus beter verwoord worden.
- Landbouwbeleid: Er wordt verschillende keren gesproken over de inhoud van het landbouwbeleid. Maar dit is nog niet vastgesteld. Het vastgestelde beleid wordt overgenomen in de structuurvisie.
- Ruimtelijke kwaliteit: Richard Kiewiet ziet graag dat er meer toegespitst wordt op de samenhang op het gebied van architectuur op het eiland. De ruimtelijke kwaliteit komt inderdaad terug in de structuurvisie.
- Ouderenhuisvesting: De mogelijkheid voor ouderenhuisvesting in Nes of Buren wordt opgenomen in de structuurvisie. Het is nog onbekend waar dit zou komen en hoe het uitgevoerd wordt. Maar de Stelp blijft in ieder geval in Hollum.
- Haven: Dorpsbelang Hollum informeert nog naar de eventuele haven in Hollum. Aangegeven wordt dat dit niet wordt opgenomen in de structuurvisie. Gezien de realisatie onmogelijk is, zowel wettelijk als technisch, en op dit moment beslist geen speerpunt is.
- Wegen: De visie voor de wegen is eigenlijk gericht op het consolideren en verbeteren van het bestaande wegennet en het behouden van zandpaden. Er zijn geen plannen voor uitbreiding. De wens wordt uitgesproken om dit beter te verwoorden in de structuurvisie. Het lijkt nu of het geen waarde heeft, terwijl het consolideren juist wel belangrijk is.
- Waterdoorlaat Stuidijk: Richard Kiewiet vertelt over het project voor het maken van een waterdoorlaat in de Stuidijk. In de toekomst zullen waarschijnlijk meer wash-overs nodig zijn. Bij de gemeente is nog niet geheel bekend wat de stand van zaken is met betrekking tot dit project. Vandaar dat het nog niet specifiek in de structuurvisie zal worden opgenomen. Bij eventuele doorgang belemmert de structuurvisie dit niet.
- Douwe de Boer heeft diverse opmerkingen over de structuurvisie:

- Pagina 21: De eerste ruilverkaveling was al in 1913-1916. Het afgraven van oude dijken gebeurde pas in 1953.
- Pagina 26: *Gedeelten van* Hollum, Ballum en Nes zijn op grond van de Monumentenwet aangewezen als beschermde dorpsgezichten.
- Pagina 27: Het dorp Sier bestaat al niet meer. Bij de Smitteweg en bij het Kloosterpad in Buren liggen daarentegen wel een archeologisch waardevolle plekken. Verder vraagt hij of de kerkhoven ook opgenomen worden als archeologisch waardevolle plekken.
- Pagina 27: Een ander eilander gebruik is het kustvissen met netten.
- Pagina 35: Hier staat dat de akkerbouw sterk is toegenomen, maar hij vraagt zich af ten opzichte waarvan.
- Pagina 39: Het woord pont gebruiken we op Ameland niet.
- Openbaar vervoer: De dorpsbelangen hebben zich recentelijk ingezet voor het verbeteren van het niveau van het openbaar vervoer. Dit kan beter verwoord worden in de structuurvisie.
- Museum Ballum: Dorpsbelang Ballum hoopt dat er nog een mogelijkheid komt voor een museum in Ballum.
- Slecht-weervoorzieningen: Er wordt genoemd dat het ontwikkelen van slecht-weervoorzieningen geen prioriteit heeft. Dit kan beter weggelaten worden, omdat het vragen oproept.
- Dobbes en dijkes: Het herstel van dobbes en dijkes wordt genoemd in de tekst en niet op de kaart. Dan is er ook niet het risico dat de kaart niet klopt.

Inbo gaat verder met uitwerken van de structuurvisie Ameland en maakt een voorontwerp. Dit wordt openbaar gemaakt en dan kan het door iedereen ingezien worden. Ook komt er een informatieavond. Dan volgt verder het formele traject. Iedereen wordt bedankt voor aanwezigheid en de inbreng. Ook wordt de gemeente bedankt voor de mogelijkheid om inbreng te geven. De bijeenkomsten zijn door de partijen als goed ervaren.

Bronnen

Literatuur

- Arcadis, *Uitwerking natuurcompensatiebeleid voor de gemeente Ameland*, juni 2004
- BRO (2005), *Horecabeleidsplan gemeenten Ameland*
- Broekhuis Rijs Advisering (2009), *Detailhandelsstructuurvisie gemeente Ameland*
- Buro Vijn B.V. (1999), *Beeldambitieplan Ameland*
- Buro Vijn B.V. (2002), *Structuurvisie Wonen*
- Buro Vijn B.V. (2002), *Reconstructieplan dorpen Ameland*
- Buro Vijn B.V. (2002), *Welstandsnota gemeente Ameland*
- Coastal & Marine Union (EUCC) (2009), *Quality Coast Award 2009-2010*
- Gemeente Ameland (2000), *Woonplan 2000*
- Gemeente Ameland (2001), *Natuurbeleidsplan*
- Gemeente Ameland (2004), *Werkgelegenheidseffecten van het toerisme op Ameland*
- Gemeente Ameland (2005), *Beleidsnota bescherming waardevolle cultuurhistorische objecten*
- Gemeente Ameland e.a. (2007), *Ambitiemanifest Waddeneilanden de energieke toekomst*
- Gemeente Ameland e.a. (2007), *Convenant Duurzaam Ameland*
- Gemeente Ameland (2008/2009), *Gemeentelijke Verkeers- en Vervoersplan gemeente Ameland (2009-2015)*
- Gemeente Ameland (2009), *Ruimte voor diversiteit: verblijfsrecreatie op Ameland voor de periode 2009-2014*
- Gemeente Ameland (2010), *Landbouwbeleidsplan gemeente Ameland*
- Ministerie van LNV e.a. (2007), *Convenant Vaarrecreatie Waddenzee*
- Ministerie van LNV (DRZO/2008-005), *Natura 2000-gebied Duinen Ameland*
- Ministerie van LNV (DRZO/2008-001), *Natura 2000-gebied Waddenzee*
- Ministerie van VROM e.a. (2009), *Convenant uitvoering van het Beheer- en ontwikkelingsplan Waddengebied*
- Ministerie van VROM (2007), *deel 4 pkb Derde Nota Waddenzee, tekst na parlementaire instemming*
- NL RNT (2005), *Daar gaan we naar toe! Toerisme op Ameland (2005)*
- Provincie Friesland (2007), *Streekplan Fryslân; Om de kwaliteit fan de romte*
- Rijkswaterstaat (2006), *Duinwaterkering Ameland*
- Steunpunt Monumentenzorg Fryslân e.a. (2008), *Oude Paden Nieuwe Wegen; toegankelijkheid*
- Wetterskip Fryslân (2003), *Beheerplan waterkeringen Wetterskip Fryslân*
- Witteveen en Bos (2008), *Startnotitie dijkverbetering Waddenzeedijk Ameland*

Foto- en beeldverantwoording

Alle foto's, kaarten en illustraties door Inbo, met uitzondering van de foto's op pagina: 1, 2, 5, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 32, 34, 50, 60 (bron: flickr.com), foto op pagina 4 (bron: google maps) en de kaart op pagina 21 (bron: topografische dienst).

Colofon

Structuurvisie Ameland

voorontwerp mei 2010

vastgesteld: 28 november 2011

Dit document is opgesteld door Inbo in opdracht van de gemeente Ameland, in samenwerking met de klankbordgroep structuurvisie.

Ambtelijke projectgroep gemeente Ameland

G. Metz

W. Bakema

W.F. Bakema

L. van Tiggelen

M. de Jong

Klankbordgroep Structuurvisie

Dorpsbelang Hollum; D. Barf, H. Kingma, I.J. Smit

Dorpsbelang Ballum; G. de Boer, F. Kock, D. Molenaar

Dorpsbelang Nes; T. Pijpers

Dorpsbelang Buren; P. Molenaar, A. Spoelstra

Adviescommissie beschermde dorpsgezichten Ameland; D. de Boer

't Fryske Gea; R. Kiewiet

Rijkswaterstaat; T. Overdiep

Staatsbosbeheer Ameland; J. Huizenga

Wetterskip Fryslân; K. Munting

Wetterskip Fryslân; afdeling Ameland; J. Brouwer

Projectteam Inbo

Job van Schuppen

Menno Moerman

Adalberto Pacheco

inbo

november 2011